

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11,
15 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ**

NR. TAP-17-1967(2) ; TAP-17-1968(2); TAP-17-1969(2)

2018-03-21 Nr. NV-750

Vilnius

Projektų rengėjas: Energetikos ministerija.

Projektų tikslas: pakeisti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymą (toliau – RATĮ), pavedant Ignalinos AE – vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.

Dabartinė situacija: Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme (toliau – RATĮ) buvo nustatyta radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimo tvarka, kuri, Energetikos ministerijos teigimu, nepasiteisina dėl nustatyto sudėtingo, perteklinio paskyrimo mechanizmo ir reikalavimų, kurie iš esmės dubliuoja kitus teisės aktus, kuriuose jau nustatyti reikalavimai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, siekiančiam gauti licenciją tvarkyti radioaktyvias atliekas. Energetikos ministerija, įstatymų projektais siekia paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju.

Projektų esmė:

- paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, t. y. atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas;
- įtvirtinti reikalavimus, kurie įpareigotų Ignalinos AE, kaip radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad jos apdorotos radioaktyviosios atliekos būtų saugiai dedamos į saugyklą ar atliekyną.

Derinimas: projektai derinti su Teisingumo ministerija, Europos teisės departamentu, Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI), Radiacinės saugos centru, VĮ Ignalinos atominė elektrinė, VĮ RATA, UAB „VAE SPB“. Energetikos ministerija organizavo suinteresuotų institucijų pasitarimą dėl pateiktų pastabų projektams. Dėl likusių po pasitarimo nesuderintų suinteresuotų institucijų pastabų (įskaitant į Vyriausybės kanceliarijos teiktas pastabas) parengta derinimo pažyma (2017 m. gruodžio 12 d.). Pastebėtina ir tai, kad pakoreguoti įstatymų projektai antrą kartą nederinti su VATESI, kaip institucija, turėsiančia užtikrinti reikalavimų laikymąsi.

Atitikimas Vyriausybės programai: įstatymų projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada:

Atsižvelgiant į nesuderintų institucijų bei papildomų Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės pastabų pobūdį, siūlytina įstatymų projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, tel. 8 706 63 750, el. p. sarune.navickaite@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,

Tel. (8 706) 64 715, faks. (8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, enmin.lrv.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-03-28

Nr. (12.6-14)3- 596

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės 2018-03-21 išvadą Nr. NV-739 ir atsižvelgdama į tai, kad 2018 m. kovo 27 d. Tarpinstitucinio pasitarimo metu išsakyta pastabas teikia Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo (toliau – RATĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Projektai).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio pavedimą teikti glaustą analitinę informaciją dėl įstatymų projektų, teikiame informaciją dėl Projektų:

I. Sprendžiama problema	Rengiantis įgyvendinti naujos branduolinės elektrinės projektą Lietuvoje, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme (toliau – RATĮ) buvo nustatyta radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimo tvarka, kuri, atsisakius šio projekto, nepasiteisina dėl nustatyto sudėtingo, perteklinio paskyrimo mechanizmo ir reikalavimų, kurie iš esmės dubliuoja kitus teisės aktus, kuriuose jau nustatyti reikalavimai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, siekiančiam gauti licenciją tvarkyti radioaktyviasias atliekas. Šis dubliavimasis teisės aktuose neleidžia įstatyme nustatyta tvarka paskirti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo. Energetikos ministerija, siekdama spręsti šią situaciją ir optimizuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą Lietuvoje (šiuo metu veikia dvi panašią veiklą vykdančios valstybės įmonės), siekia paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju.
II. Siūlomos priemonės	Siekiant optimizuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą Lietuvoje parengtu RATĮ projektu yra siūloma įstatymu paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, t. y. atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas ir įtvirtinti reikalavimus, kurie įpareigotų Ignalinos AE, kaip radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad jos apdorotos radioaktyviosios atliekos būtų saugiai dedamos į saugyklą ar atliekyną. Šių reikalavimų kontrolę užtikrintų VATESI.
III. Priemonių kaštai	RATĮ projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės, tačiau RATĮ projektas sudarys prielaidas optimizuoti

	radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sektorių. RATA reorganizavimas leis atsisakyti valstybės biudžeto lėšomis išlaikomų RATA nuomojamų patalpų (nuomai skiriama 50 tūkst. eurų per metus). Pagal RATA pateiktą įvertinimą, reorganizavus RATA ir dalį jos darbuotojų įdarbinus Ignalinos AE, o dalį darbuotojų atleidus, galimas valstybės biudžeto lėšų sutaupymas būtų apie 25 proc. įmonei skiriamų lėšų darbo užmokesčiui (2017 m. 404 tūkst. eurų) t. y. 101 tūkst. eurų. Bendras sutaupymas būtų apie 151 tūkst. eurų per metus.
IV. Nauda visuomenei	Įgyvendinus šiuos RATĮ pakeitimus dėl aiškiai nustatytos atsakomybės tvarkant radioaktyvias atliekas, būtų atsižvelgta į TATENA misiją Lietuvoje rekomendacijas dėl aiškesnės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos. Tai padidins radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir jų padėjimo į atliekynus saugą. Sumažintas valstybės įmonių skaičius ir sutaupyta valstybės biudžeto lėšos.

Įstatymų projektai buvo derinti su Teisingumo ministerija, Europos teisės departamentu prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, Radiacinės saugos centru, VĮ Ignalinos atominė elektrinė, VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra ir UAB „VAE SPB“. Energetikos ministerija organizavo suinteresuotų institucijų pasitarimą dėl pateiktų pastabų Projektams. Dėl likusių po pasitarimo nesuderintų Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės bei valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros pastabų parengta derinimo pažyma, kuri buvo pateikta 2017 m. gruodžio 12 d. raštu Nr. (12.6-14)3-2357. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos politikos įgyvendinimo grupės 2017-12-21 išvadoje Nr. NV-3335 pateiktų pastabų parengta derinimo pažyma, kuri buvo pateikta 2018 m. kovo 15 d. raštu Nr. (12.6-14)3-501.

Projektai su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės darbuotojais ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija suderinti darbo tvarka.

Projektus parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja Asta Žalnieriūtė, tel. 8 706 64 780, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt), tiesioginis rengėjas – šio skyriaus vyriausiasis specialistas Renatas Šumskis (tel. 8 706 64 600, el. p. renatas.sumskis@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas, 5 lapai.

2. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.

3. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

4. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

5. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų, 16 lapų.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

7. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto

ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.

8. 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo bendrijos sistema, ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto atitikties lentelė, 12 lapų.

9. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8^l straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto derinimo pažyma, 10 lapų.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

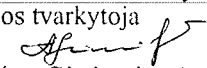
1. Pritarti Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti energetikos ministrą Žygimantą Vaičiūną, o jam negalint dalyvauti – energetikos viceministrę Liną Sabaitienę atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

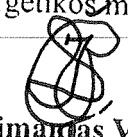
Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2018-03-27

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-03-27

LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9,
10, 11, 15 IR 21 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO
NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS
RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Sprendžiama problema: Rengiantis įgyvendinti naujos branduolinės elektrinės projektą Lietuvoje, Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme (toliau – RATĮ) buvo nustatyta radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimo tvarka, kuri, atsisakius šio projekto, nepasiteisina dėl nustatyto sudėtingo, perteklinio paskyrimo mechanizmo ir reikalavimų, kurie iš esmės dubliuoja kitus teisės aktus, kuriuose jau nustatyti reikalavimai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, siekiančiam gauti licenciją tvarkyti radioaktyvias atliekas. Šis dubliavimasis teisės aktuose neleidžia įstatyme nustatyta tvarka paskirti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo. Energetikos ministerija, siekdama spręsti šią situaciją ir optimizuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą Lietuvoje (šiuo metu veikia dvi panašią veiklą vykdančios valstybės įmonės), siekia paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju.

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo VIII-1190 2 straipsnio 7 dalies, 3 straipsnio 4 ir 5 punktų, 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 4 punkto ir 6 punkto

2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (toliau – Direktyva), nuostatos RATĮ perkeltos 2014 metais. Vertindama šio įstatymo atitiktį Direktyvai, Europos Komisija išsakė abejonių dėl RATĮ visiškos atitikties Direktyvos 3(1), 4.3(b), 4.3(b), 4.3(c), 5(2) ir 14.3 straipsnių nuostatomis, tačiau oficialių pastabų iki šiol nepateikė. Siekdama patikslinti RATĮ nuostatų atitiktį Direktyvai, Energetikos ministerija parengė RATĮ projektą, kuriame su Direktyvos perkėlimu yra susiję siūlomų RATĮ 2 straipsnio 7 dalies, 3 straipsnio 4 ir 5 punktų, 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 4 ir 6 punktų pakeitimai:

- Siūloma papildyti RATĮ 2 straipsnio 7 dalį siekiant tiksliau perkelti Direktyvos 3 straipsnio 1 dalį, apibrėžiančią sąvokos „radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas“ apibrėžtį. Šios sąvokos Direktyvoje apibrėžtyje yra nustatyta, kad po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo turi būti užtikrinta ilgalaikė saugi įrenginio būklė. Galiojančio RATĮ 2 straipsnio 7 dalyje nėra aiškiai nurodyta, kad po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo turi būti užtikrinta ilgalaikė saugi atliekyno būklė.

- Siūloma papildyti RATĮ 3 straipsnio 4 punktą siekiant tiksliau perkelti Direktyvos 4 straipsnio 3 dalies b punktą, kuriame nustatoma, kad turi būti atsižvelgiama į visų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų susidarymo ir tvarkymo etapų tarpusavio sąsajas. Galiojančio RATĮ 3 straipsnio 4 dalyje nėra aiškiai nurodyta, kad turi būti atsižvelgiama į visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo atskirų etapų tarpusavio priklausomybę.

- Siūloma papildyti RATĮ 3 straipsnio 5 punktą siekiant tiksliau perkelti Direktyvos 4 straipsnio 3 dalies c punktą, kuriame nustatoma, kad panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos tvarkomi saugiai, įskaitant ir ilguoju laikotarpiu, užtikrinant pasyvias saugos savybes. Galiojančio RATĮ 3 straipsnio 5 dalyje nėra atskirai nurodyta, kad radioaktyviosios atliekos turi būti tvarkomos saugiai visą jų tvarkymo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos priemones, nes nurodyta, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga turi būti garantuojama visą įrenginio veikimo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos

priemonės, darant prielaidą, kad jei saugus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, tai saugios ir radioaktyviosios atliekos.

- Siūloma pakeisti RATĮ 4 straipsnio 4 punktą ir 5 straipsnio 4 punktą siekiant perkelti Direktyvos 14 straipsnio 3 dalies nuostatą, kad ES valstybės narės, siekdamos užtikrinti, kad vykdant saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą yra laikomasi aukštų saugos standartų, periodiškai ir bent kartą per 10 metų pačios įvertina savo nacionalines radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemas, kompetentingas reguliavimo institucijas, nacionalines radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programas ir jų įgyvendinimą, taip pat surengia savo nacionalinių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemų, kompetentingų reguliavimo institucijų ir (arba) nacionalinių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programų tarptautinį ekspertinį įvertinimą. Galiojančio RATĮ specialaus straipsnio, įpareigojančio atlikti nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinį ekspertinį įvertinimą, nėra.

- RATĮ 5 straipsnio 6 punktą siūloma papildyti siekiant perkelti Direktyvos 5 straipsnio 2 dalies nuostatą, kad valstybės narės užtikrina, kad nacionalinė radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistema būtų nuolatos tobulinama, atsižvelgiant į eksploataavimo patirtį, į žinias, įgytas Direktyvos 4 straipsnio 3 dalies f punkte nurodyto sprendimo priėmimo procese, ir į atitinkamų technologijų ir mokslinių tyrimų raidą. Galiojančiame RATĮ nėra specialaus straipsnio, kuriame būtų nustatytos nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo nuostatos.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies pakeitimo.

RATĮ 2 straipsnio 10 dalyje apibrėžiami radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai. Įvertinus esamą praktiką, matoma, kad esama sąvoka „Radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai“ apribojamas kriterijų taikymas, t. y. jei radioaktyviosios atliekos yra ne pakuotėse, šių kriterijų taikyti būtų negalima. Siekiant išvengti situacijos, kai radioaktyvias atliekas reikėtų pakuoti vien dėl to, kad būtų galima taikyti šiuos kriterijus, reikia patikslinti šią sąvoką atsisakant žodžio „pakuotės“.

Dėl RATĮ 3 straipsnio 7 punkto pakeitimo.

RATĮ 3 straipsnio 7 punkte yra nurodytas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo principas, kuris nustato, kad radioaktyviosios atliekos gali būti išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną, tačiau yra nustatyti ribojimai, kur ir kada radioaktyviosios atliekos gali būti laidojamos užsienio valstybių atliekynuose. Šie ribojimai yra nustatyti RATĮ 24 ir 25 straipsniuose, tačiau RATĮ 3 straipsnio 7 punkte nėra nuorodos į 25 RATĮ straipsnį. Siekiant ištaisyti šį netikslumą, RATĮ projektu siūloma patikslinti RATĮ 3 straipsnio 7 punktą.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies, 5 straipsnio, 9 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio, 11 straipsnio.

Lietuvoje didžioji radioaktyviųjų atliekų dalis (daugiau nei 99 %) susidarė Ignalinos atominėje elektrinėje (2014 m. balandžio 22 d. Ignalinos atominėje elektrinėje vien kietųjų radioaktyviųjų atliekų buvo saugoma 26 516 m³). Nedaug radioaktyviųjų atliekų susidaro pramonės įmonėse, sveikatos priežiūros įstaigose ir mokslo bei mokymo įstaigose, per metus – 1–2 m³ (paskutiniojo dešimtmečio duomenimis, mažiau negu 1 % visų radioaktyviųjų atliekų kiekio), šis radioaktyviųjų atliekų srautas nepastovus ir laikui bėgant mažėja, nes diegiant naujas technologijas daugelis įmonių jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių atsisako ir juos keičia kita įranga, taip pat įtakos turi teisės aktuose įtvirtinta nuostata, kad uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai gali būti įvežami į Lietuvos Respubliką, jeigu juos panaudojus pirkimo sutartyje numatoma grąžinti uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio tiekėjui. Kitų valstybių radioaktyviųjų atliekų įvežimas (išskyrus vežimą tranzitu) į Lietuvą yra draudžiamas, analogiškas reikalavimas galioja ir kitose valstybėse.

Radioaktyviosios atliekos gali būti tvarkomos tik radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose, kurie yra licencijuojami Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šiuo metu visi Lietuvoje esantys ir statomi radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai priklauso valstybės įmonei Ignalinos atominėi elektrinei (toliau – Ignalinos AE) ir valstybės įmonei Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrai (toliau – RATA). Prognozuojama, kad Ignalinos AE teritorijoje pastatytose, statomose ir planuojamose statyti radioaktyviųjų atliekų saugyklose ir atliekynuose gali būti patalpintos visos Lietuvoje esančios ir susidarysiančios radioaktyviosios atliekos, išskyrus ilgaamžes radioaktyviasias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą. Todėl, Energetikos ministerijos nuomone, Lietuvoje būtų netikslinga turėti kitų (ne Ignalinos AE teritorijoje esančių ir (ar) statomų) radioaktyviųjų atliekų saugyklų ir atliekynų, ypač įvertinus jiems keliamus reikalavimus ir jų įrengimo kainas.

Ignalinos AE įgyvendina Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą ir turi sutvarkyti jos eksploatavimo metu ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusias radioaktyviasias atliekas. Siekdama įgyvendinti šį uždavinį, Ignalinos AE stato radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti skirtus įrenginius, kurių statyba yra finansuojama Europos Sąjungos lėšomis.

Už Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimą ir numatomą jos eksploatavimo nutraukimą, smulkiųjų gamintojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka paimtų Lietuvos Respublikoje neteisėtai gaminamų, transportuojamų, saugojamų ir atsitiktinai rastų radioaktyviųjų medžiagų tvarkymą yra atsakinga RATA. RATA atlieka jai perduotų radioaktyviųjų atliekų pradinį apdorojimą, o po to jas perduoda saugoti Ignalinos AE.

Rengiant naujos branduolinės elektrinės projektą Lietuvoje, UAB „Visagino atominė elektrinė“ parengė Naujos branduolinės elektrinės Lietuvoje radioaktyviųjų atliekų tvarkymo strategiją, kurioje buvo daroma prielaida, kad, siekiant optimizuoti kaštus ir siekiant nedidinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių skaičiaus, naujosios branduolinės elektrinės radioaktyviosios atliekos galėtų būti talpinamos šiuo metu Ignalinos AE įrengiamuose ar planuojamuose radioaktyviųjų atliekų atliekynuose (juos išplečiant naujos branduolinės elektrinės lėšomis) tomis pačiomis sąlygomis, kurios yra keliamos Ignalinos AE. Todėl užtikrinti ir įrodyti, kad sąlygos abiem branduolinėms elektrinėms (kurios turi skirtingas teisinės formas) yra vienodos, būtų buvę lengviau turint radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, atskirtą nuo Ignalinos AE.

Naujos atominės elektrinės projekto plėtra nenumatyta Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, todėl nebus sukurtas didelis radioaktyviųjų atliekų srautas (nepriklausantis nuosavybės teise valstybei), kuriam tvarkyti būtų naudinga turėti atskirą (nesusijusį su Ignalinos AE) radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją. Atsižvelgiant į šias priežastis, nėra tikslinga vertinti radioaktyviųjų atliekų atliekynų perdavimo eksploatuoti Ignalinos AE galimo poveikio naujos branduolinės elektrinės statybos Lietuvoje projektui.

Energetikos ministerija, siekdama įvertinti esamą Lietuvos radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo praktiką ir turėti nepriklausomą nuomonę, užsakė studiją „Lietuvos radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo alternatyvų vertinimas“ (toliau – Studija), kurią 2015 m. atliko Advokatų kontora Tark Grunte Sutkiene ir partneriai ir UAB „Civitta“. Studijoje buvo atlikta radioaktyviųjų atliekų tvarkymo gerosios praktikos valstybėse, kurios turi mažą branduolinę programą, analizė, įvertintos teisinės prielaidos, finansinės / ekonominės ir techninės pasekmės, kai radioaktyviųjų atliekų atliekynus eksploatuojanti organizacija yra Ignalinos AE arba RATA.

Studija parodė, kad dalis Europos valstybių yra pasirinkusios instituciškai neatskirti atliekų darytojo ir tvarkytojo. Ispanijoje tai atlieka valstybinė įmonė „Enresa“, Slovakijoje – valstybinė įmonė „Javys“. Tačiau Europos Sąjungoje taip pat yra plačiai taikoma sistema, kai

radioaktyviąsias atliekas tvarko ir atliekynus eksploatuoja organizacija, kuri yra instituciškai atskirta nuo atliekų darytojo veikiančios branduolinės elektrinės. Institucijų atskyrimas yra nulemtas didelės apimties branduolinės energetikos programos (keletas branduolinių elektrinių su keliais reaktoriais) ar numatomos jos plėtros. Kadangi Lietuva Ignalinos atominėje elektrinėje turi tik du sustabdytus branduolinius reaktorius, kurių eksploatavimo nutraukimas ir tam reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statyba finansuojama Europos Sąjungos lėšomis, ir nenumatoma branduolinės energetikos programos plėtros, tinkamiausias sprendimas dėl institucinio radioaktyviųjų atliekų darytojo ir tvarkytojo veiklų atskyrimo turi būti priimtas atsižvelgiant į Lietuvos kontekstą ir poreikius.

Atliekant Studiją patvirtinta, kad teisės aktuose ir Tarptautinės atominės energijos agentūros (toliau – TATENA) rekomendacijose nėra nustatyta konkrečių reikalavimų dėl radioaktyviųjų atliekų darytojo ir tvarkytojo veiklų atskyrimo. TATENA rekomendacijose nėra nagrinėjamos konkrečios radioaktyviųjų atliekų darytojų, tvarkytojų ir atliekų apdorojimo veiklą vykdančių subjektų veiklos atskyrimo formos, tai priklauso nuo valstybės situacijos ir poreikių. Padalinys atliekantis radioaktyviųjų atliekų darytojo bei padalinys atliekantis radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas gali būti toje pačioje organizacijoje, tačiau jų veiklos/funkcijos turi būti atskirtos ir turi būti sukurtas kontrolės mechanizmas, kuris užtikrintų pakuočių atitikimą atliekyno priimtino kriterijams.

Studijoje atliekant Ignalinos AE ir RATA ekonominį palyginimą galimi atliekynų eksploatuotojai buvo vertinami pagal turimus žmogiškuosius išteklius, technologinę įrangą ir finansavimo galimybes:

- Studijoje žmogiškųjų išteklių pokytis buvo įvertintas per žmogiškųjų išteklių poreikį Ignalinos AE arba RATA eksploatuoti labai mažo aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinį atliekyną. Atlikus vertinimą prieita prie išvados, kad bendras faktinis etatų skaičius būtų mažesnis, jei atliekynus eksploatuotų Ignalinos AE.

- Vertinant labai mažo aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekyno metinius eksploatavimo kaštus ir fiksuotus kaštus reikšmingų skirtumų tarp Ignalinos AE ir RATA Studijoje nenustatyta. Tačiau mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinio atliekyno atveju metiniai eksploatavimo kaštai ir fiksuoti kaštai yra mažesni šį atliekyną eksploatuojant Ignalinos AE.

- Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektai, taip pat ir tam reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai yra finansuojami iš Europos Bendrijos Ignalinos programos, įskaitant Tarptautinį Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo remimo fondą, nacionalinio Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo ir kitų šaltinių. RATA vykdomos priemonės finansuojamos iš Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo, taip pat iš valstybės biudžeto lėšų. Todėl, pavedus eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų atliekynus RATA, turėtų būti numatomas finansavimas iš valstybės biudžeto jos veiklai užtikrinti, kadangi abejotina, kad Europos Sąjungos Ignalinos programos lėšos galėtų būti naudojamos šiems perduotiems RATA radioaktyviųjų atliekų atliekynams eksploatuoti ir radioaktyviųjų atliekų, susidariusių Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu, padėjimui į šiuos atliekynus.

Studijoje buvo įvertintos rizikos (interesų konfliktų valdymas, pakuočių pažeidimo rizika, finansavimo trūkumas atliekynų eksploatacijai, kvalifikuoto personalo trūkumas, nepakankama priimamų atliekų kokybės kontrolė, licencijos eksploatuoti atliekynus gavimas laiku ar negavimas

ir kt.) ir jų valdymo galimybės atliekynus eksploatuojant Ignalinos AE ir RATA. Daugelis rizikų yra mažesnės ir jų valdymo galimybės didesnės atliekynus eksploatuojant Ignalinos AE.

Studijoje įvertinus rizikas, jų valdymo galimybes, radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatuotojo veiklos finansavimo ir kitas aplinkybes, buvo pateikta rekomendacija pavesti radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimą Ignalinos AE.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2018 m. sausio 10 d. pasitarime pritarė Ūkio ministerijos pateiktam Valstybės įmonių pertvarkos priemonių planui, kuriame numatomas RATA, šiuo metu vykdančios radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas, reorganizavimas, prijungiant ją prie Ignalinos AE. Visas reorganizuojamos RATA teises ir pareigas po RATA išregistravimo iš Juridinių asmenų registro perims reorganizavime dalyvaujanti Ignalinos AE. Ignalinos AE užtikrins RATA šiuo metu atliekamų funkcijų vykdymo tęstinumą ir išipareigojimą, susijusius su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu, vykdymą.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas yra veikla, susijusi su viešųjų interesų tenkinimu, o pagal Civilinio kodekso 2.34 straipsnį viešieji juridiniai asmenys yra valstybės ar savivaldybės, jų institucijų arba kitų asmenų, nesiekiančių naudoti sau, įsteigti juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus, t. y. valstybės ir savivaldybės įmonės, valstybės ir savivaldybės įstaigos, viešosios įstaigos ir t. t. Todėl manome, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymą turėtų vykdyti valstybės įsteigtas juridinis asmuo.

Nuo pat 2011 m., kai įsigaliojo RATĮ nuostatos, kuriomis remiantis radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju gali būti skiriamas bet kuris juridinis asmuo, turintis pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus saugiai ir nepertraukiamai vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą, taip pat užtikrinti kitų teisės aktuose nustatytų įpareigojimų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tinkamą vykdymą, į Energetikos ministeriją nesikreipė ir neišreiškė noro tapti radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju nė vienas juridinis asmuo, išskyrus RATA, kuri, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio 2 dalimi, dalinai atliko radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas.

Įvertinus pirmiau išvardytas priežastis, siūloma pakeisti RATĮ, pavedant konkrečiam juridiniam asmeniui – Ignalinos AE – vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą. Atlikus šį RATĮ pakeitimą, būtų aiškiai nustatyta atsakomybė už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.

Įgyvendinus šiuos RATĮ pakeitimus dėl aiškiai nustatytos atsakomybės tvarkant radioaktyviasias atliekas, būtų atsižvelgta į TATENA misijų Lietuvoje rekomendacijas dėl aiškesnės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos.

Siekiant užtikrinti tinkamą radioaktyviųjų atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams kontrolę, Ignalinos AE, RATĮ projekte yra įtrauktos nuostatos, kurios įpareigoja Ignalinos AE, kaip radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad jos apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą atliekant Ignalinos AE struktūriniame padaliniui, atsakingam už radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams kontrolę ir vykdančias kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas. Šis Ignalinos AE struktūrinis padalinys Ignalinos AE organizacinėje struktūroje turi būti atskirtas nuo Ignalinos AE struktūrinių padalinių, vykdančių radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą. Kad Ignalinos AE padalinių funkcijos atskirtos tinkamai, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI) įsitikins paraiškos licencijai eksploatuoti

atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau būtų išduota, suderinant modifikacijų dokumentus.

RATĮ pavedus konkrečiam juridiniam asmeniui tvarkyti radioaktyvias atliekas, būtų nebetikslinga rengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, kuriuo būtų nustatomi reikalavimai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo technologiniams, finansiniams ir vadybiniais pajėgumams. Šis nutarimas iš esmės dubliuotų kitus teisės aktus, kuriuose yra nustatyti reikalavimai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo technologiniams, finansiniams ir vadybiniais pajėgumams (Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymas, Branduolinės energetikos srities veiklos licencijų ir leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl Branduolinės energetikos srities veiklos licencijų ir leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 27 d. nutarimo Nr. 103 „Dėl Veiklos branduolinėje energetikoje licencijavimo nuostatų patvirtinimo“ ir jį keitusio nutarimo pripažinimo netekusiais galios“, ir kt.).

Įvertinus tai, kad RATĮ projekte siūlomais pakeitimais radioaktyviųjų atliekų tvarkymas įstatymu bus pavestas vykdyti konkrečiam juridiniam asmeniui – Ignalinos AE, ir atsižvelgiant į tai, kad Ignalinos AE jau yra įtraukta į strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių valstybės įmonių sąrašą, RATĮ reikalavimas, kad turi būti atliktas juridinio asmens, ketinančio vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklą, atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimas Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis, tampa perteklinis. Dėl šios priežasties numatoma panaikinti šią RATĮ nuostatą kaip perteklinę ir dubliuojančią Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo nuostatas.

Dėl RATĮ 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 1 punkto ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios.

RATĮ yra numatyta pareigą Vyriausybei tvirtinti, o Energetikos ministerijai teikti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtrai skirtą programą. RATĮ 8¹ straipsnyje nurodytos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos (toliau – Programa) dalys ir pranešimo Europos Komisijai apie Programą tvarka. Vadovaujantis Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Strateginio planavimo metodika), 4.2.3 papunktyje. numatyta, kad plėtros programas tvirtina Vyriausybė. Programos tikslingumo klausimas gali būti inicijuojamas, laikantis Strateginio planavimo metodikoje nustatytos tvarkos, t. y. plėtros programos rengimą inicijuoja ir organizuoja atsakingas ministras, gavęs pritarimą Vyriausybės pasitarime. Papildomas Programos rengimo reglamentavimas RATĮ laikytinas pertekliniu, todėl turėtų būti panaikintas.

Dėl RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimo ir 15 straipsnio papildymo nauja 4 dalimi.

Radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai – tai kokybiniai ir kiekybiniai požymiai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės tinka dėti į saugyklą ar atliekyną, ir šie kriterijai priklauso nuo konkretaus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio ir aikštelės, kur yra įrenginys, savybių. Todėl konkrečius kriterijus įmanoma nustatyti tik atliekant projektuojamo atliekyno saugos analizę, kurią atlieka pareiškėjas licencijai statyti saugyklą ar atliekyną gauti, todėl radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus gali nustatyti tik pareiškėjas licencijai statyti saugyklą ar atliekyną gauti. Dėl šios priežasties būtina tikslinti 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą, kadangi VATESI nustato tik reikalavimus

radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams, o pačius kriterijus nagrinėja derindama radioaktyviųjų atliekų saugyklos ar atliekyno saugos vertinimą.

Siekiant aiškiai nustatyti, kada ir kas turi nustatyti radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, reikia RATĮ papildyti nuostata, kuri įpareigotų statytoją (užsakovą) arba eksploatuojančią organizaciją atliekamos saugyklos ar atliekyno saugos analizės metu nustatyti radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus ir juos suderinti su VATESI. Šiuo metu toks reikalavimas yra netiesiogiai nustatytas VATESI viršininko įsakymais tvirtinamuose branduolinės saugos reikalavimuose.

Dėl RATĮ 9 straipsnio 1 dalies pakeitimo ir 11 straipsnio 2 dalies pripažinimo netekusiu galios.

RATĮ 11 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo perimti radioaktyvias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, jeigu tos atliekos atitinka radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. Taip pat nustatyta, kad radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus nustato VATESI viršininkas, tačiau tai nėra VATESI funkcija. VATESI nustato tik reikalavimus radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams, o pačius kriterijus nagrinėja derindama radioaktyviųjų atliekų saugyklos ar atliekyno saugos vertinimą, tuo tikslu yra tikslinamas RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punktas. Patikslinus RATĮ projektu RATĮ 9 straipsnio 1 dalį nustatant, kad radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas perduoda radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti, RATĮ 11 straipsnio 2 dalies likusios nuostatos tampa perteklinės.

Dėl RATĮ 9 straipsnio 2 dalies pakeitimo.

Vadovaudamasis RATĮ 9 straipsnio 2 dalimi, radioaktyviųjų atliekų darytojas turi sumokėti visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Tačiau šiuo metu RATĮ nėra numatytas mechanizmas, kaip turi būti finansuojamas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų sutvarkymas jų bankroto ar likvidavimo atveju. Bankrutavus ar likvidavus smulkųjį radioaktyviųjų atliekų darytoją gali susidaryti situacija, kada šio darytojo radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo išlaidų nebus galimybės padengti jo turėtų turtu, todėl šias radioaktyvias atliekas tektų tvarkyti valstybės biudžeto lėšomis. Siekiant išvengti šios situacijos ir užtikrinti principą „teršėjas moka“, siūloma RATĮ 9 straipsnio 2 dalį papildyti reikalavimu radioaktyviųjų atliekų darytojui sudaryti laidavimo draudimo sutartį ar turėti sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų. Šios nuostatos panaudojams uždariesiems jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniams tvarkyti būtų taikomos tiek, kiek jų tvarkymo nereglamentuoja šio įstatymo 24 straipsnis.

Atsižvelgiant į tai, kad lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatavimui nutraukti ir saugiai šių objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymu, šio straipsnio nuostatos taip pat nebūtų taikomos branduolinės energetikos objektams.

Dėl RATĮ 5 straipsnio 7 ir 8 dalių ir 10 straipsnio 6 ir 7 dalių pakeitimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas reglamentuoja valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių steigimą, valdymą, veiklą, taip pat šiame įstatyme yra nustatyta valstybės įmonės savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos kompetencija tvirtinti įmonės veiklos strategiją, kurios turinį, be kita ko, nustato Valstybės turtinių

ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, RATĮ 5 straipsnio 7 ir 8 dalys ir 10 straipsnio 6 ir 7 dalys iš esmės yra perteklinės. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas yra atsakingas už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, todėl veiklos strategijoje ir jos įgyvendinimo metiniame plane turi būti numatytos priemonės ir lėšos radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti. Taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklos strategija turi atitikti galiojančius teisės aktus, ir galiojančią Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą.

Dėl RATĮ 21 straipsnio papildymo nauja 1^a dalimi.

Lietuvos Respublikos branduolinės bei radiacinės saugos reglamentavimo ir priežiūros sistemos tarptautinės vertinimo misijos viena iš pateiktų rekomendacijų siūlo nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis būtų parengtas galutinis atliekyno uždarymo planas ir suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija. Įvertinus šią tarptautinės vertinimo misijos pateiktą rekomendaciją ir siekiant užtikrinti nuoseklų pasirengimą atliekynų eksploatavimo ir galutinio uždarymo darbams, būtina teisės aktuose nustatyti reikalavimus, kuriais vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija – VATESI – įsitikintų, kad galima saugiai atlikti atliekyno uždarymą ir kad tai yra pagrįsta objektyviomis aplinkybėmis.

Dėl RATĮ 21 straipsnio 3 dalies papildymo.

RATĮ 21 straipsnio 3 dalyje yra nurodyta, kad atliekyno priežiūrą po uždarymo atliksianti organizacija (RATĮ projekte – Ignalinos AE) parengia ir tvirtina Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą, suderinusi ją su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir VATESI, tačiau nėra numatyti derinimo su šiomis institucijomis terminai. Todėl siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo, RATĮ projekte siūloma numatyti derinimo su valstybės institucijomis terminus.

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio 2 dalis nustato, kad nuo įstatymo įsigaliojimo dienos, iki Vyriausybės nustatyta tvarka bus paskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, šiame įstatyme nustatyto radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas atlieka valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra. Atsižvelgiant į tai, kad priėmus RATĮ projektą bus pakeista radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo skyrimo tvarka, t. y. įstatymu bus paskirtas asmuo, vykdomas radioaktyviųjų atliekų tvarkymą (Ignalinos AE), siūloma Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio 2 dalį, kuria laikinai skiriamas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, pripažinti netekusia galios.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja Asta Žalnierūtė, tel. 8 706 64 780, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt), tiesioginis rengėjas – vyriausiasis specialistas Renatas Šumskis, tel. 8 706 64 600, el. p. renatas.sumskis@enmin.lt.

3. Šiuo metu galiojantis Įstatymo projekte aptartų klausimų teisinis reglamentavimas

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo VIII-1190 2 straipsnio 7 dalies, 3 straipsnio 4 ir 5 punktų, 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 4 punkto ir 6 punkto

- RATĮ 2 straipsnio 7 dalyje nėra tiesiogiai nurodyta, kad po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo turi būti užtikrinta ilgalaikė saugi atliekyno būklė. Šiuo metu nuostata, kad atliekynas būtų saugus ilgalaikėje perspektyvoje, yra įgyvendinama RATĮ 15 straipsnio 2 dalies nuostata, kad atliekyno saugos vertinimas turi apimti ir laikotarpį po atliekyno uždarymo.

- RATĮ 3 straipsnio 4 dalyje nėra aiškiai nurodyta, kad turi būti atsižvelgiama į visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo atskirų etapų tarpusavio priklausomybę.

- RATĮ 3 straipsnio 5 punkte nėra atskirai nurodyta, kad radioaktyviosios atliekos turi būti tvarkomos saugiai visą jų tvarkymo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos priemones, nes šioje dalyje nurodoma, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga turi būti garantuojama visą įrenginio veikimo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos priemones, darant prielaidą, kad jei saugus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, tai saugios ir radioaktyviosios atliekos.

- RATĮ specialaus straipsnio, įpareigojančio atlikti nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinį ekspertinį įvertinimą, nėra. Tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimą buvo numatoma organizuoti vadovaujantis RATĮ 5 straipsnio 1 dalies 4 punktu, pagal kurį Energetikos ministerija organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje.

- RATĮ nėra specialaus straipsnio, kuriame būtų nustatytas nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo nuostatos. Teisės aktai rengiami, vertinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatomis.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies pakeitimo.

RATĮ 2 straipsnio 10 dalyje apibrėžiami radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai. Praktikoje, vadovaujantis šia sąvoka, radioaktyvias atliekas reikėtų pakuoti vien dėl to, kad būtų galima taikyti radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus.

Dėl RATĮ 3 straipsnio 7 punkto pakeitimo.

RATĮ 3 straipsnio 7 punkte nėra nuorodos į RATĮ 25 straipsnį, todėl netiksliai nustatomi ribojimai, kur ir kada radioaktyviosios atliekos gali būti išvežamos į užsienio valstybių atliekynus.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies, 5 straipsnis, 9 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio, 11 straipsnio.

Vadovaujantis RATĮ 5 straipsnio 5 dalies ir 10 straipsnio 1 dalies nuostatomis, radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją skiria Energetikos ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo skyrimo tvarka ir sąlygomis.

Šiuo metu galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo skyrimo tvarką ir sąlygas, nuostatos sukelia neapibrėžtumą. RATĮ 10 straipsnio 2 dalis nustato, kad reikalavimus radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo technologiniams, finansiniams ir vadybiniais pajėgumams ir jų įvertinimo tvarką nustato Vyriausybė. Branduolinės saugos įstatymo 23 straipsnio 1 dalis nustato, kad licencijos ir leidimai išduodami asmenims, turintiems pakankamus technologinius, finansinius, vadybos sistemos, žmogiškuosius, avarinės parengties, fizinės saugos, branduolinių medžiagų saugaus laikymo ir vežimo, jų apskaitos ir kontrolės, atitinkančios TATENA ir Euratomo garantijų įgyvendinimo nuostatas, pajėgumus, leidžiančius tinkamai vykdyti licencijoje ar leidime nustatomas sąlygas ir užtikrinti branduolinę saugą, o šiuos pajėgumus ir jų įvertinimo tvarką nustato VATESI viršininkas.

Vadovaujantis RATĮ 10 straipsnio 3 dalies nuostatomis, turi būti atliktas juridinio asmens, ketinančio vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklą, atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinamas Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Dėl RATĮ 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 1 punkto ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios.

RATĮ yra numatyta pareigą Vyriausybei tvirtinti, o Energetikos ministerijai teikti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtrai skirtą programą. RATĮ 8¹ straipsnyje nurodytos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos (toliau – Programa) dalys ir pranešimo Europos Komisijai apie Programą tvarka.

Dėl RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimo ir 15 straipsnio papildymo nauja 4 dalimi.

Galiojančiame RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punkte yra nustatyta pareiga VATESI nustatyti radioaktyviųjų atliekų klasifikavimo ir radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. RATĮ 11 straipsnio 2 dalyje taip pat nurodyta, kad VATESI nustatyti radioaktyviųjų atliekų klasifikavimo ir radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus.

Šiuo metu RATĮ 11 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta tik pareiga radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui radioaktyviųjų atliekų darytojo teritorijoje pasirinktinai tikrinti, ar perduodamos radioaktyviosios atliekos atitinka nustatytus radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus.

Šiuo metu reikalavimas statytojui (užsakovui) arba eksploatuojančiai organizacijai atliekamos saugyklos ar atliekyno saugos analizės metu nustatyti radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus yra netiesiogiai nustatytas VATESI viršininko įsakymais tvirtinamuose branduolinės saugos reikalavimuose.

Dėl RATĮ 9 straipsnio 1 dalies pakeitimo ir 11 straipsnio 2 dalies pripažinimo netekusiu galios.

RATĮ 11 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo perimti radioaktyviasias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, jeigu tos atliekos atitinka radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. Taip pat nustatyta, kad radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas.

Dėl 9 straipsnio 2 dalies pakeitimo.

Šiuo metu RATĮ nėra numatytas mechanizmas, kaip turi būti finansuojamas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų sutvarkymas jų bankroto ar likvidavimo atveju.

Dėl RATĮ 5 straipsnio 7 ir 8 dalių ir 10 straipsnio 6 ir 7 dalių pakeitimo.

Šiuo metu RATĮ 5 straipsnio 7 dalyje ir 10 straipsnio 6 dalyje yra įtvirtintas reikalavimas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui rengti metinę radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą, o Energetikos ministerijai ją patvirtinti.

Dėl RATĮ 21 straipsnio papildymo nauja 1¹ dalimi.

RATĮ nėra specialaus straipsnio, įpareigojančio parengti ir pateikti derinti Radioaktyviųjų atliekų atliekyno galutinio uždarymo planą Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojimai institucijai.

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo XI-1541 2 straipsnio 2 dalis nustato, kad nuo įstatymo įsigaliojimo dienos, iki Vyriausybės nustatyta tvarka bus paskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, šiame įstatyme nustatytas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas atlieka valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra.

4. Siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Siūlomos priemonės: Siekiant optimizuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą Lietuvoje parengtu RATĮ projektu yra siūloma įstatymu paskirti konkretų juridinį asmenį – Ignalinos AE – vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, t. y. atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas ir įtvirtinti reikalavimus, kurie įpareigotų Ignalinos AE, kaip radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad jos apdorotos radioaktyviosios atliekos būtų saugiai dedamos į saugyklą ar atliekyną. Šių reikalavimų kontrolę užtikrintų VATESI.

Nauda visuomenei: Įgyvendinus šiuos RATĮ pakeitimus dėl aiškiai nustatytos atsakomybės tvarkant radioaktyvias atliekas, būtų atsižvelgta į TATENA misiją Lietuvoje rekomendacijas dėl aiškesnės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos. Tai padidins radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir jų padėjimo į atliekynus saugą.

Sumažintas valstybės įmonių skaičius ir sutaupyta valstybės biudžeto lėšos.

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo VIII-1190 2 straipsnio 7 dalies, 3 straipsnio 4 ir 5 punktų, 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 4 punkto ir 6 punkto

Patikslinus nurodytus RATĮ straipsnius, bus užtikrinta RATĮ atitiktis Direktyvos nuostatomis. Tai padės užtikrinti aukštą saugos lygį tvarkant radioaktyvias atliekas Lietuvos Respublikoje.

Įstatymo pakeitimai, perkeliantys Direktyvą, sustiprins radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos skaidrumą ir efektyvumą atliekant nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinius ekspertinius įvertinimus.

Vadovaudamasi siūlomų 4 straipsnio 4 punkto ir 5 straipsnio 4 punkto siūloma tvarka, Energetikos ministerija organizuotų tarptautinį ekspertinį įvertinimą, t. y. pakviestų į Lietuvą TATENA ARTEMIS misiją, kuri ir įvertintų nacionalinę radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemą. Kadangi vertinimą atliktų nepriklausoma tarptautinė organizacija, kuri atlieka ir branduolinės bei radiacinės saugos reglamentavimo ir priežiūros sistemos tarptautinio vertinimo (IRRS) misijas, o ne Energetikos ministerija, interesų konflikto šioje situacijoje nebūtų.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies pakeitimo.

Patikslinus RATĮ projektu RATĮ 2 straipsnio 10 dalies sąvoką atsisakant žodžio „pakuotės“, naujoji sąvoka leis išvengti situacijos, kai radioaktyvias atliekas reikėtų pakuoti vien dėl to, kad būtų galima taikyti radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. Tai potencialiai gali sumažinti bendrą radioaktyviųjų atliekų kiekį.

Dėl RATĮ 3 straipsnio 7 punkto pakeitimo.

RATĮ projektu patikslinus 3 straipsnio 7 punktą nuoroda į RATĮ 25 straipsnį bus ištaisyta RATĮ techninis netikslumas.

Dėl RATĮ 2 straipsnio 21 dalies, 5 straipsnio, 10 straipsnio, 11 straipsnio 2 dalies.

Siekiant aiškiai nustatyti atsakomybes tvarkant radioaktyvias atliekas ir išvengti teisės aktų kolizijos, atsižvelgiant į Branduolinės energetikos srities veiklos licencijų ir leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 103 „Dėl Veiklos branduolinėje energetikoje licencijavimo nuostatų patvirtinimo“, pakeitimus, siūloma pakeisti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo skyrimo tvarką, įstatymu pavedant radioaktyviųjų atliekų tvarkymą vykdyti konkrečiam juridiniam asmeniui – Ignalinos AE.

Šis pakeitimas leistų Ignalinos AE teritorijoje esančias ir (ar) statomas saugyklas ir atliekynus ir toliau tvarkyti Ignalinos AE. Tai sutrumpintų ir atpigintų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbus. Ignalinos AE vykdytų visų radioaktyviųjų atliekų

pradinį, pagrindinį ir galutinį apdorojimą, vežimą, saugojimą, dėjimą į atliekyną, atliekyno uždarymą ir uždaryto atliekyno priežiūrą.

Dėl RATĮ 4 straipsnio 4 punkto, 5 straipsnio 1 punkto ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios.

RATĮ projekte numatyta panaikinti RATĮ nuostatas įpareigojančias Vyriausybę tvirtinti, o Energetikos ministeriją teikti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtrai skirtą programą. Programa būtų rengiama vadovaujantis Strateginio planavimo metodika, o ne RATĮ nuostatomis. Toks RATĮ pakeitimas prisidėtų prie strateginio planavimo dokumentų sistemos optimizavimo, kurią numato atlikti Vyriausybė (Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.1.5 papunktis).

RATĮ 8¹ straipsniu yra perkeltos Direktyvos 12 straipsnio nuostatos, susijusios su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos turiniu. Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjungos teisės koordinavimo prasme yra paprasčiau ir efektyviau, kai direktyva įgyvendinama norminiais teisės aktais, numatoma parengti energetikos ministro įsakymą, kuriuo būtų perkeltos Direktyvos 12 straipsnio nuostatos, susijusios su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos turiniu. Šiame energetikos ministro įsakyme taip pat būtų nustatyta, su kuriomis institucijomis turi būti derinama ši programa.

Dėl RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimo ir 15 straipsnio papildymo nauja 4 dalimi.

Patikslinus RATĮ 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą, bus aiškiai nustatyta VATESI kompetencija nustatant reikalavimus radioaktyviųjų atliekų klasifikavimo ir radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams.

RATĮ projekte įtvirtinus nuostatą, įpareigojančią statytoją (užsakovą) arba eksploatuojančią organizaciją atliekamos saugyklos ar atliekyno saugos analizės metu nustatyti radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus ir juos suderinti su VATESI, bus užtikrintas tinkamas statytojo (užsakovo) arba eksploatuojančios organizacijos dėmesys radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams nustatyti. Taip pat dėl to padidės saugyklos ar atliekyno saugumas.

Dėl RATĮ 9 straipsnio 1 dalies pakeitimo ir 11 straipsnio 2 dalies pripažinimo netekusiu galios.

Patikslinus RATĮ projektu RATĮ 9 straipsnio 1 dalį bus nustatyta, kad radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyviasias atliekas perduoda radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų perdavimo radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tvarka bus nustatyta energetikos ministro įsakymu.

Dėl 9 straipsnio 2 dalies pakeitimo.

Patvirtinus RATĮ projektą, bus išvengta situacijos, kada bankrutavusio ar likviduoto smulkiojo radioaktyviųjų atliekų darytojo radioaktyviasias atliekas reikėtų tvarkyti valstybės biudžeto lėšomis, ir bus užtikrintas principas „teršėjas moka“. RATĮ projekto 9 straipsnio 2 dalies papildyme siūloma nustatyti reikalavimus radioaktyviųjų atliekų darytojui sudaryti laidavimo draudimo sutartį ar turėti sutarties su Ignalinos AE dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų.

Dėl RATĮ 5 straipsnio 7 ir 8 dalių ir 10 straipsnio 6 ir 7 dalių pakeitimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas reglamentuoja valstybės įmonių ir savivaldybės įmonių steigimą, valdymą, veiklą taip pat šiame įstatyme yra nustatyta valstybės įmonės savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos

kompetencija tvirtinti įmonės veiklos strategiją, kurios turinį, be kita ko, nustato Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, RATĮ 5 straipsnio 7 ir 8 dalys ir 10 straipsnio 6 ir 7 dalys iš esmės yra perteklinės, dėl šios priežasties šios RATĮ nuostatos turi būti pripažintos netekusiomis galios.

Dėl RATĮ 10 straipsnio papildymo nauja 4 dalimi.

Priėmus RATĮ projektą, už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą bus paskirta Ignalinos AE, todėl, siekiant užtikrinti sprendimų dėl radioaktyviųjų atliekų atitikties priėmimo į atliekynus kriterijams priėmimo nepriklausomumą, RATĮ projekte siūloma nustatyti, kad Ignalinos AE struktūriniai padaliniai, vykdanys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje, turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio struktūrinio padalinio. Tinkamo Ignalinos AE struktūrinių padalinių atskyrimo kontrolė bus užtikrinama, VATESI licencijavimo proceso metu: paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau išduota, vertinant branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Dėl RATĮ 21 straipsnio papildymo nauja 1^a dalimi.

Nuostata įpareigojanti radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojančią organizaciją parengti ir suderinti Radioaktyviųjų atliekų atliekyno galutinio uždarymo planą su VATESI leis geriau planuoti galutinio atliekyno uždarymo darbus. Taip pat ši nuostata leis VATESI įsitikinti, ar galutiniam radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo plane yra pateiktos teigiamos išvados dėl galimybės saugiai atlikti atliekyno uždarymą ar šios išvados yra pagrįstos objektyviomis aplinkybėmis ir atitinka radioaktyviųjų atliekų atliekyno saugą reglamentuojančius teisės aktus.

Dėl RATĮ 21 straipsnio 3 dalies papildymo.

RATĮ 21 straipsnio 3 dalyje nurodžius Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programos derinimo terminus su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, atliekyno priežiūrą po uždarymo atliksiančiai organizacijai (RATĮ projekte – Ignalinos AE) bus galima tiksliau planuoti darbus.

Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto.

Priėmus šį įstatymo projektą, nebebus laikinai paskirto radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo, kadangi, priėmus RATĮ projektą, už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą bus paskirta Ignalinos AE.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų įgyvendinimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektai nesusijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

Dėl RATĮ 9 straipsnio 2 dalies pakeitimo

Teikiamas RATĮ pakeitimas sukurs verslo subjektams papildomą piniginę naštą. Kadangi, siekiant užtikrinti principą „teršėjas moka“, siūloma RATĮ 9 straipsnio 2 dalį papildyti reikalavimu radioaktyviųjų atliekų darytojui sudaryti laidavimo draudimo sutartį ar turėti sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų. Numatomo teisinio reguliavimo poveikis verslo subjektų verslo sąlygoms buvo vertinamas atsižvelgiant į šiuo metu esančių verslo subjektų, kurie turi licencijas vykdyti veiklą su radioaktyviosiomis medžiagomis ir kurių veiklos rezultate susidaro radioaktyviosios atliekos, kurias reikia tvarkyti ir padėti į atliekynus, skaičių. Tarp šių verslo subjektų nėra tų, kurie savo veikloje naudoja uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, kadangi tokių subjektų garantijos dėl panaudotų uždaryjū jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių tvarkymo, jau yra reglamentuotos RATĮ 24 straipsnyje ir jiems siūlomas RATĮ 9 straipsnio 2 dalies papildymas nebus taikomas.

Kiek vidutiniškai kainuoja sutvarkyti verslo subjektui jo veiklos metu atsiradusias radioaktyvias atliekas, buvo įvertinta pagal RATA pateiktą informaciją apie jai verslo subjektų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo išlaidas, kurias apmoka radioaktyviųjų atliekų savininkas.

Vidutinės išlaidos verslo subjektui (priklauso nuo radioaktyviųjų atliekų kiekio ir kitų jų savybių), dėl siūlomo RATĮ pakeitimo galėtų būti 920 Eur.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą

Priėmus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, turės būti atnaujinti šie teisės aktai:

- Valstybinis ekstremaliųjų situacijų valdymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1503 „Dėl Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“, keičiant plane nurodytą remiančiąją instituciją RATA į Ignalinos AE. Už projekto pateikimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūloma atsakinga institucija – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

- Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1427 „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos patvirtinimo“. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programoje RATA yra paskirta atsakinga institucija už šioje programoje numatytų uždavinių įgyvendinimą. Visas reorganizuojamos RATA teises ir pareigas po RATA išregistravimo iš Juridinių asmenų registro perims reorganizavime dalyvaujanti Ignalinos AE ir užtikrins RATA šiuo metu atliekamų funkcijų vykdymo tęstinumą ir įsipareigojimų vykdymą susijusius su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu. Dėl šios priežasties Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programoje numatyti uždaviniai turi būti priskirti Ignalinos AE. Atsakinga institucija už projekto pateikimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

9. Įstatymo projekto rengimas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. RATĮ pakeitimo projekte tikslinamos „radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas“, „radioaktyviųjų atliekų pakuočių

priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai“, „radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas“ sąvokų apibrėžtys. Įstatymo projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymo projekto atitiktis Europos Sąjungos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji aktai, šių aktų metmenys ir rengėjai

Priėmus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, turės būti parengti šie teisės aktai:

- Dėl 4 straipsnio 4 dalies pakeitimo turės būti papildytas (jei jau bus priimtas) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, reglamentuojantis nacionalinės branduolinės saugos reglamentavimo ir priežiūros sistemos, įskaitant ir kompetentingų reglamentavimo ir priežiūros institucijų, tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimo tvarką, ir reglamentuojantis branduolinės energetikos objektų reguliariųjų teminių branduolinės saugos vertinimų ir jų kolegialios ekspertinės tarpusavio peržiūros organizavimo tvarką bei tarptautinio ekspertinio įvertinimo, įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai Lietuvoje, organizavimo tvarką, nuostatomis, reglamentuojančiomis nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos ir jos įgyvendinimo, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reglamentavimo ir priežiūros sistemos, įskaitant ir kompetentingų reglamentavimo ir priežiūros institucijų, tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimą (siūloma atsakinga už nutarimo projekto pateikimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei institucija – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija).

- RATĮ projektu pripažinus RATĮ 8¹ straipsnį netekusiu galios, turės būti parengtas Energetikos ministro įsakymas, kuriuo būtų perkeltos Direktyvos 12 straipsnio nuostatos susijusios su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos turiniu (projekto rengėjas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija).

- patvirtintas energetikos ministro įsakymas, nustatantis radioaktyviųjų atliekų perdavimo radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tvarką (projekto rengėjas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija).

12. Įstatymo įgyvendinti reikalingos biudžeto lėšos

Priemonių kaštai: RATĮ projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės, tačiau RATĮ projektas sudarys prielaidas optimizuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sektorių. RATA reorganizavimas leis atsisakyti valstybės biudžeto lėšomis išlaikomų RATA nuomojamų patalpų (nuomai skiriama 50 tūkst. eurų per metus). Pagal RATA pateiktą įvertinimą, reorganizavus RATA ir dalį jos darbuotojų įdarbinus Ignalinos AE, o dalį darbuotojų atleidus, galimas valstybės biudžeto lėšų sutaupymas būtų apie 25 proc. įmonei skiriamų lėšų darbo užmokesčiui (2017 m. 404 tūkst. eurų), t. y. 101 tūkst. eurų. Bendras sutaupymas būtų apie 151 tūkst. eurų per metus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektai viešai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, siūlant suinteresuotiems ir kitiems asmenims teikti pastabas ir

pasiūlymus.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai yra „radioaktyviosios medžiagos“, „radioaktyviosios atliekos“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2018-03-27

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2018-03-27

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15
IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. **Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas** – veiksmai radioaktyviųjų atliekų atliekyne pasibaigus jo eksploatavimui ir baigus į jį dėti radioaktyviasias atliekas, apimantys uždaryto atliekyno saugai užtikrinti reikalingus inžinerinius ar kitus darbus.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. **Radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai** – kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės tinkamos saugoti saugykloje ir dėti į atliekyną.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. **Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas** – šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytas juridinis asmuo, atsakingas už visų jo veiklos metu susidariusių ir jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) būtų atsižvelgta į visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapų tarpusavio priklausomybę;“.

2. Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) radioaktyviųjų atliekų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga būtų garantuojama visą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir įrenginių veikimo laiką ir po to, naudojant pasyviąsias saugos priemones;“.

3. Pakeisti 3 straipsnio 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) Lietuvos Respublikoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną Lietuvos Respublikos teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną, išskyrus šio įstatymo 24 ir 25 straipsniuose nustatytus atvejus.“

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) nustato arba įgalioja kitą instituciją nustatyti nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos (teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reglamentavimo ir priežiūros institucijų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos) tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimo tvarką;“.

4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 **straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):

1) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos arba jų eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;

2) po to, kai patvirtinamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja žemės sklypo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybai paėmimą visuomenės poreikiams;

3) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje;

4) Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos, tarptautinį ekspertinį įvertinimą;

5) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikiamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų tarifus, pagrįstus teikiamų paslaugų kaštais;

6) organizuoja radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimą, siekdama įgyvendinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis, Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas, nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinio ekspertinio įvertinimo rekomendacijas, ir teisės aktų tobulinimą, atsižvelgdama į technologijų ir mokslo progresą ir Lietuvos teritorijoje esančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo metu sukauptą patirtį;

7) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.“

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) nustato branduolinės saugos reikalavimus, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų klasifikavimą ir radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus;“.

6 straipsnis. 8¹ straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 8¹ straipsnį.

7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų, tvarkyti radioaktyvias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose, radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglementuoja

šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“

8 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas ir jo veiklos pagrindai

1. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:

1) surenka radioaktyvias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;

2) deda radioaktyvias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyvias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdantys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (-ių) struktūrinio (-ių) padalinio (-ių) (toliau – struktūrinis padalinys dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus).

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus.

5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

9 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 11 straipsnio 2 dalį.

10 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Papildyti 15 straipsnį 4 dalimi:

„4. Statytojas (užsakovas) arba eksploatuojanti organizacija, atlikdama saugyklos ar atliekyno saugos analizę, nustato radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, kuriuos suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.“

11 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas ir uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra“

2. Papildyti 21 straipsnį 1^a dalimi:

„1^a. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas turi būti vykdomas pagal galutinį atliekyno uždarymo planą, kurį parengia radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija ir suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. Ne vėliau kaip prieš dvejus metus iki radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo privalo būti parengtas ir pateiktas Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai suderinti galutinis radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo planas. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija priima sprendimą dėl galutinio atliekyno uždarymo plano suderinimo Branduolinės saugos įstatymo 34 straipsnyje nurodytais terminais. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija suderina galutinį atliekyno uždarymo planą, jeigu galutiniame radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo plane radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija pagrindžia teigiamas išvadas dėl galimybės saugiai atlikti atliekyno uždarymą ir jeigu šios išvados yra pagrįstos objektyviomis aplinkybėmis ir atitinka radioaktyviųjų atliekų atliekyno saugą reglamentuojančius teisės aktus. Radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija galutinį atliekyno uždarymo planą, suderintą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, vadovaudamasi Branduolinės energijos įstatymo 32 straipsnio nuostatomis teikia tvirtinti Energetikos ministerijai.“

3. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Atliekyno priežiūrą po uždarymo atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas parengia ir tvirtina Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą. Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą turi būti suderinta su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, kurios šią programą peržiūri, įvertina ir suderina ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo visų reikiamų ir tinkamai įformintų dokumentų ar informacijos, šių institucijų prašomos pateikti ar patikslinti, gavimo ir nurodytų trūkumų pašalinimo. Reikalavimus priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programai nustato Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.“

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 7 straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d. Radioaktyviųjų atliekų darytojui iki 2019 m. gegužės 1 d. nesudarius sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutarties ar neturint banko garantijos įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, turi būti sustabdytas licencijos ar laikinojo leidimo veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ne branduolinės energetikos objektuose galiojimas vadovaujantis Radiacinės saugos įstatymo 8⁴ straipsnio nuostatomis. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatų laikymosi kontrolę pagal savo kompetenciją užtikrina Radiacinės saugos centras.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas siekdamas užtikrinti atitiktį šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytiems reikalavimams, per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos parengia dokumentus ir gauna licencijas iš Radiacinės saugos centro veikloms, kurias vykdys įsigaliojus šiam įstatymui. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas siekdamas užtikrinti atitiktį šio įstatymo 8 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems reikalavimams, per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos pateikia ir suderina branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

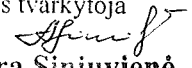
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

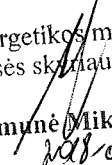
Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-03-27

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2018-03-27

LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15
IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas – veiksmai radioaktyviųjų atliekų atliekyne pasibaigus jo eksploatavimui ir baigus į jį dėti radioaktyvias atliekas, apimantys ~~inžinerinius ar kitus darbus, kurių reikia atliekyno saugai užtikrinti~~ **uždaryto atliekyno saugai užtikrinti reikalingus inžinerinius ar kitus darbus.**“

2. Pakeisti 2 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Radioaktyviųjų atliekų ~~pakuočių~~ priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai – kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviųjų atliekų **radioaktyviosios atliekos ir jų** pakuotės tinkamos saugoti **saugykloje** ir dėti į atliekyną.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas – ~~šiuo įstatyme nustatyta tvarka paskirtas šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytas~~ juridinis asmuo, atsakingas už visų **jo veiklos metu susidariusių** ir jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) būtų atsižvelgta į **visų** radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ~~atskirų~~ etapų tarpusavio priklausomybę;“.

2. Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) **radioaktyviųjų atliekų ir** radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga būtų garantuojama visą **radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir** įrenginių veikimo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos priemones;“.

3. Pakeisti 3 straipsnio 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) Lietuvos Respublikoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną Lietuvos Respublikos teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną, išskyrus šio įstatymo 24 straipsnyje **ir 25 straipsniuose** nustatytus atvejus.“

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) kas septyneri metai tvirtina Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą nustato arba įgalioja kitą instituciją nustatyti nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos (teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reglamentavimo ir priežiūros institucijų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos) tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimo tvarką;“.

4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):

1) ~~radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo siūlymu, suderinusi su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, teikia Vyriausybei tvirtinti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą;~~

2) ~~1) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos arba jų eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;~~

3) ~~2) po to, kai patvirtinamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja žemės sklypo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybai paėmimą visuomenės poreikiams;~~

4) ~~3) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje;~~

5) ~~Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis skiria valstybės įgaliotą radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją; Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinį ekspertinį įvertinimą;~~

6) ~~4) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikimu tvirtina teikiamų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikiamų tvarkymo paslaugų tarifus, atsižvelgdama į teikiamų paslaugų pobūdį, pagrįstus teikiamų paslaugų kaštais;~~

7) ~~5) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo, paskirto šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, ateinančių metų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą ir numatomą lėšų poreikį šiai programai įgyvendinti; organizuoja radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimą, siekdama įgyvendinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis, Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas, nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinio ekspertinio įvertinimo rekomendacijas, ir teisės aktų tobulinimą, atsižvelgdama į technologijų ir mokslo progresą ir Lietuvos teritorijoje esančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo metu sukauptą patirtį;~~

8) ~~6) tvirtina metinę radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklos ataskaitą kartu su galutiniais, audito patvirtintais finansinių ataskaitų rinkiniais;~~

9) ~~atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.“~~

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) nustato **branduolinės saugos reikalavimus, reglamentuojančius** radioaktyviųjų atliekų **klasifikavimo** **klasifikavimą** ir radioaktyviųjų atliekų **pakuočių** priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus;“.

6 straipsnis. 8¹ straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 8¹ straipsnį.

8¹ straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programoje nurodomi:

1) bendrieji radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslai;

2) pagrindiniai bendrųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslų įgyvendinimo etapai ir aiškūs tų etapų įgyvendinimo laikotarpiai;

3) visų radioaktyviųjų atliekų aprašas ir būsimų kiekio (įskaitant tą, kuris susidarys branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo metu) apskaičiavimas, aiškiai nurodant radioaktyviųjų atliekų vietą bei kiekį pagal nustatytą radioaktyviųjų atliekų klasifikavimą;

4) visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus) skirtos koncepcijos arba planai ir techniniai sprendimai;

5) po atliekyno uždarymo jo naudojimo laiką, įskaitant laiką, kai vykdoma institucinė priežiūra, taikomos koncepcijos arba planai, įskaitant ilgalaikes priemones, naudotinas informacijai apie įrenginį išsaugoti;

6) mokslinių tyrimų, plėtros ir demonstracinė veikla, reikalinga, kad būtų įgyvendinti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sprendimai;

7) atsakomybė už šios programos įgyvendinimą ir pagrindiniai veiklos rodikliai, reikalingi programos įgyvendinimo pažangos stebėsenai;

8) lėšų poreikis šiai programai įgyvendinti, lėšų poreikio vertinimo pagrindas bei prielaidos nurodant, kaip ilginiui poreikis keičiasi;

9) šios programos įgyvendinimo finansavimo būdai ir šaltiniai;

10) visuomenės informavimo būdai ir priemonės;

11) jeigu yra, su užsienio valstybe ar valstybėmis sudarytas susitarimas ar susitarimai dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, įskaitant susitarimus dėl atliekynų.

2. Energetikos ministerija praneša Europos Komisijai apie Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ir esminius jos pakeitimus. Europos Komisijai pateikus atsiliepimą, kuriuo prašoma papildomo paaiškinimo apie pateiktą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ar jos pakeitimus arba pateikiama nuomonė dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos atitikties šio įstatymo priedo 2 punkte nurodyto Europos Sąjungos teisės akto nuostatomis, Energetikos ministerija per šešis mėnesius pateikia prašomą paaiškinimą arba informuoja apie reikiamus teisės aktų pakeitimus.

7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, **reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, nustatytą reikalavimų, tvarkyti radioaktyviasias atliekas tol, kol jų jės neperduos neperduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyviasias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę komercinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti.** Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyviasias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. **Prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose, radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglementuoja šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos**

branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploataavimo ir eksploataavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“

8 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojė tvarkytojas paskyrimas, statusas, ir jo veiklos pagrindai

1. Energetikos ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis paskiria valstybės įgaliotą radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, atsakingą už visų jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploataavimo ir eksploataavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:

1) surenka radioaktyviasias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;

2) deda radioaktyviasias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju skiriamas juridinis asmuo, turintis pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus saugiai ir nepertraukiamai vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą, taip pat užtikrinti kitų teisės aktuose nustatytų įpareigojimų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tinkamą vykdymą. Reikalavimus radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo technologiniams, finansiniams ir vadybiniais pajėgumams ir jų įvertinimo tvarką nustato Vyriausybė.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus. Juridinio asmens, ketinančio vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklą, atitiktis nacionalinio saugumo interesams vertinama Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, gavęs Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos išduodamą licenciją eksploatuoti branduolinės energetikos objektą, Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis tampa radioaktyviųjų atliekų saugyklą ir (ar) radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojančia organizacija.

52. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyviasias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir kitais šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

6. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas veikia pagal Vyriausybės patvirtintą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ir Energetikos ministerijos patvirtintą ateinančių metų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą.

7. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo valdymo teisinius pagrindus, organus ir jų kompetenciją, taip pat kitus veiklos organizavimo pagrindus nustato radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo įstatai,

~~vadovaujantis šiame įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytais reikalavimais, taikomais radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui.~~

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdančys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (-ių) struktūrinio (-ių) padalinio (-ių) (toliau – struktūrinis padalinys dedantis radioaktyviasias atliekas į atliekynus).

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyviasias atliekas į atliekynus.

5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

9 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 11 straipsnio 2 dalį:

~~2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo perimti radioaktyviasias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, jeigu tos atliekos atitinka radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, kuriuos nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo radioaktyviųjų atliekų darytojo teritorijoje pasirinktinai tikrinti, ar perduodamos radioaktyviosios atliekos atitinka nustatytus radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus.~~

10 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Papildyti 15 straipsnį 4 dalimi:

„4. Statytojas (užsakovas) arba eksploatuojanti organizacija, atlikdama saugyklos ar atliekyno saugos analizę, nustato radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, kuriuos suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.“

11 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas ir Uždaryto uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra“

2. Papildyti 21 straipsnį 1^l dalimi:

„1^l. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas turi būti vykdomas pagal galutinį atliekyno uždarymo planą, kurį parengia radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija ir suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. Ne vėliau kaip prieš dvejus metus iki radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo privalo būti parengtas ir pateiktas Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai suderinti galutinis radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo planas. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija priima sprendimą dėl galutinio atliekyno uždarymo plano suderinimo Branduolinės saugos įstatymo

34 straipsnyje nurodytais terminais. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija suderina galutinį atliekyno uždarymo planą, jeigu galutiniame radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo plane radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija pagrindžia teigiamas išvadas dėl galimybės saugiai atlikti atliekyno uždarymą ir jeigu šios išvados yra pagrįstos objektyviomis aplinkybėmis ir atitinka radioaktyviųjų atliekų atliekyno saugą reglamentuojančius teisės aktus. Radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija galutinį atliekyno uždarymo planą, suderintą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, vadovaudamasi Branduolinės energijos įstatymo 32 straipsnio nuostatomis teikia tvirtinti Energetikos ministerijai.“

3. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Atliekyno priežiūrą po uždarymo atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas parengia ir tvirtina Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą. **Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programa turi būti suderinta su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, kurios šią programą peržiūri, įvertina ir suderina ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo visų reikiamų ir tinkamai įformintų dokumentų ar informacijos, šių institucijų prašomos pateikti ar patikslinti, gavimo ir nurodytų trūkumų pašalinimo. Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programos Reikalavimus nustato Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.**“

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 7 straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d. Radioaktyviųjų atliekų darytojui iki 2019 m. gegužės 1 d. nesudarius sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutarties ar neturint banko garantijos įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, turi būti sustabdytas licencijos ar laikinojo leidimo veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ne branduolinės energetikos objektuose galiojimas vadovaujantis Radiacinės saugos įstatymo 8⁴ straipsnio nuostatomis. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatų laikymosi kontrolę pagal savo kompetenciją užtikrina Radiacinės saugos centras.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas siekdamas užtikrinti atitiktį šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytiems reikalavimams, per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos parengia dokumentus ir gauna licencijas iš Radiacinės saugos centro veikloms, kurias vykdys įsigaliojus šiam įstatymui. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas siekdamas užtikrinti atitiktį šio įstatymo 8 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems reikalavimams, per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos pateikia ir suderina branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Energetikos ministras

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Žygmantas Vaičiūnas
2018-03-27

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja
Aušra Siniuvienė
Aušra Siniuvienė
2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja
Ramunė Mikalauskienė
2018-03-27

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO
NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Šis įstatymas, išskyrus 3 straipsnį, įsigalioja 2011 m. spalio 1 d.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-03-27

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2018-03-27

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJOS
IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO SKYRIUS**

TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ ANTIKORUPCINIO VERTINIMO PAŽYMA

2018 m. kovo Nr.
Vilnius

Teisės akto projekto pavadinimas: Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 81 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas: Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyriaus vyriausiasis specialistas Renatas Šumskis.

Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos (*nurodyti kriterijaus numerį, kurį taikant nustatyta korupcijos rizikai šalinti ar valdyti teisės akto projekte nenumatyta priemonių*): nėra

Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos, nustatytos atliekant antikorupcinį vertinimą po tarpinstitucinio derinimo (*nurodyti kriterijaus numerį, kurį taikant nustatyta korupcijos rizikai šalinti ar valdyti teisės akto projekte nenumatyta priemonių*):

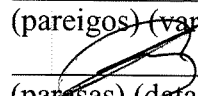
Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>	<i>pildo teisės akto projekto tiesioginis rengėjas</i>	<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>
1.	Teisės akto projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams, su kuriais susijęs teisės akto įgyvendinimas	Įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 1 dalyje nustatytas asmuo, atliekantys radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas, t. y. VĮ Ignalinos atominė elektrinė.		☐ tenkina ☐ netenkina

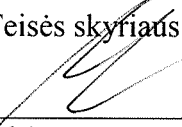
2.	Teisės akto projekte nėra spragų ar nuostatų, leisiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą	Įstatymo projekte nėra spragų ar nuostatų, leisiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą.		☐ tenkina ☐ netenkina
3.	Teisės akto projekte nustatyta, kad sprendimą dėl teisių suteikimo, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymo ir panašiai priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio (prižiūrinčio) subjekto	Pagal Įstatymo 6 ir 7 straipsnių nuostatas, Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija (Radiacinės saugos centras) ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.		☐ tenkina ☐ netenkina
4.	Teisės akto projekte nustatyti subjekto įgaliojimai (teisės) atitinka subjekto atliekamas funkcijas (pareigas)	Įstatymo projekte nustatyti Vyriausybės, Energetikos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgalios institucijos, Valstybinės atominės saugos inspekcijos viršininko įgaliojimai (teisės) atitinka funkcijas (pareigas), priskirtas jiems įstatymais ir įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.		☐ tenkina ☐ netenkina
5.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sprendimo priėmimo kriterijų (atvejų) sąrašas	Įstatymo projekte nėra nuostatų, reglamentuojančių sprendimų priėmimo tvarką.		☐ tenkina ☐ netenkina
6.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai priimant sprendimus taikomos išimtys	Įstatymo projekte nėra nuostatų, reglamentuojančių sprendimų priėmimo tvarką.		☐ tenkina ☐ netenkina
7.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų priėmimo, įforminimo tvarka ir priimtų sprendimų viešinimas	Įstatymo projektas nereglementuoja sprendimo priėmimo, įforminimo ir viešinimo tvarkos.		☐ tenkina ☐ netenkina
8.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka	Įstatymo projekte nėra numatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka.		☐ tenkina ☐ netenkina

9.	<p>Jeigu pagal numatomą reguliavimą sprendimus priima kolegialus subjektas, teisės akto projekte nustatyta kolegialaus sprendimus priimančio subjekto:</p> <p>9.1. konkretus narių skaičius, užtikrinantis kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą;</p> <p>9.2. jeigu narius skiria keli subjektai, proporcinga kiekvieno subjekto skiriamų narių dalis, užtikrinanti tinkamą atstovavimą valstybės interesams ir kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą ir skaidrumą;</p> <p>9.3. narių skyrimo mechanizmas;</p> <p>9.4. narių rotacija ir kadencijų skaičius ir trukmė;</p> <p>9.5. veiklos pobūdis laiko atžvilgiu;</p> <p>9.6. individuali narių atsakomybė</p>	<p>Įstatymo projekte nėra nuostatų, reglamentuojančių sprendimų priėmimo tvarką.</p> <p>Vyriausybės, Energetikos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencija yra nustatyta Įstatyme.</p>		☐ tenkina ☐ netenkina
10.	Teisės akto projekto nuostatomis įgyvendinti numatytos administracinės procedūros yra būtinos, nustatyta išsami jų taikymo tvarka	Įstatymo projekte nėra numatytos administracinės procedūros.		☐ tenkina ☐ netenkina
11.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai administracinė procedūra netaikoma	Įstatymo projekte nėra numatyti administracinės procedūros netaikymo atvejai.		☐ tenkina ☐ netenkina
12.	Teisės akto projektas nustato jo nuostatomis įgyvendinti numatytų administracinių procedūrų ir sprendimo priėmimo konkrečius terminus	Įstatymo projekte nėra numatyti administracinės procedūros terminai.		☐ tenkina ☐ netenkina
13.	Teisės akto projektas nustato motyvuotas terminų sustabdymo ir pratęsimo galimybes	Įstatymo projekte nėra numatytos administracinės procedūros stabdymo ir pratęsimo galimybės.		☐ tenkina ☐ netenkina
14.	Teisės akto projektas nustato administracinių procedūrų viešinimo tvarką	Įstatymo projekte nėra numatytos administracinės procedūros viešinimo tvarkos.		☐ tenkina ☐ netenkina
15.	Teisės akto projektas nustato kontrolės (priežiūros) procedūrą ir aiškius jos atlikimo kriterijus (atvejus, dažnį, fiksavimą, kontrolės rezultatų viešinimą ir panašiai)	Įstatymo projekte nėra numatyta kontrolės procedūra.		☐ tenkina ☐ netenkina

16.	Teisės akto projekte nustatytos kontrolės (priežiūros) skaidrumo ir objektyvumo užtikrinimo priemonės	Įstatymo projekte nėra numatyta kontrolės procedūros priemonių.	☐ tenkina ☐ netenkina
17.	Teisės akto projekte nustatyta subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybės rūšis (tarnybinė, administracinė, baudžiamoji ir panašiai)	Įstatymo projekte nėra nuostatų, reglamentuojančių subjektų atsakomybę. Atsakomybę už Įstatymo reikalavimų pažeidimus nustato Įstatymo 22 straipsnis, kuriame numatyta, kad asmenys, pažeidę Įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Įstatymo 23 straipsnyje numatyta, kad organizacijos civilinę atsakomybę už branduolinę žalą nustato Branduolinės energijos įstatymas.	☐ tenkina ☐ netenkina
18.	Teisės aktų projekte numatytas baigtinis sąrašas kriterijų, pagal kuriuos skiriama nuobauda (sankcija) už teisės akto projekte nustatytų nurodymų nevykdymą, ir nustatyta aiški jos skyrimo procedūra	Įstatymo projekte nėra nuostatų, reglamentuojančių subjektų atsakomybę. Atsakomybę už Įstatymo reikalavimų pažeidimus nustato Įstatymo 22 straipsnis, kuriame numatyta, kad asmenys, pažeidę Įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Įstatymo 23 straipsnyje taip pat numatyta, kad organizacijos civilinę atsakomybę už branduolinę žalą nustato Branduolinės energijos įstatymas.	☐ tenkina ☐ netenkina
19.	Kiti svarbūs kriterijai	Nėra.	☐ tenkina ☐ netenkina

Teisės akto projekto
tiesioginis rengėjas:

Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyriaus vertintojas:
vyriausiasis specialistas Renatas Šumskis
(pareigos) (vardas ir pavardė)
 2018 03 27
(parašas) (data)

Energetikos ministerijos Teisės skyriaus vedėja
Ramunė Mikalauskienė
(pareigos) (vardas ir pavardė)
 2018-03-27
(parašas) (data)

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-03-27

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO
NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 3 straipsnį, įsigalioja 2011 m. spalio 1 d.

2. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos, iki Vyriausybės nustatyta tvarka bus paskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, šiame įstatyme nustatytas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas atlieka valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2018-03-27

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2011 M. LIEPOS 19 D. TARYBOS DIREKTYVOS 2011/70/EURATOMAS KURIA NUSTATOMA PANAUDOTO BRANDUOLINIO KURO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ ATSAKINGO IR SAUGAUS TVARKYMO BENDRIJOS SISTEMA IR LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ

<p>2011 m. liepos 19 d. Tarybos Direktyva 2011/70/Euratomas kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (toliau – Direktyva)</p>	<p>Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 81 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas</p>	<p>Direktyvos įgyvendinimo lygis</p>
<p>3 straipsnis Apibrėžtys Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys: 1) uždarymas – visų operacijų užbaigimas praėjus tam tikram laikotarpiui po to, kai panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos patalpinami į atliekyną, įskaitant baigiamuosius inžinerinius ar kitus darbus, kurių reikia, kad būtų užtikrinta ilgalaikė saugi įrenginio būklė;</p>	<p>1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas 1. Pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip: „7. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas – veiksmai radioaktyviųjų atliekų atliekynes pasibaigus jo eksploatavimui ir baigus į jį dėti radioaktyviasias atliekas, apimantys uždaryto atliekyno saugai užtikrinti reikalingus inžinerinius ar kitus darbus.“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>4 straipsnis Bendrieji principai 3. Nacionalinė politika grindžiama visais šiais principais: b) atsižvelgiama į visų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų susidarymo ir tvarkymo etapų tarpusavio sąsajas;</p>	<p>2 Straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas 1. Pakeisti 3 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip: „4) būtų atsižvelgta į visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapų tarpusavio priklausomybę;“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>4 straipsnis Bendrieji principai 3. Nacionalinė politika grindžiama visais šiais principais: c) panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos tvarkomi saugiai, įskaitant ir ilguoju laikotarpiu, užtikrinant pasyviosios saugos savybes;</p>	<p>2 Straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas 2. Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip: „5) radioaktyviųjų atliekų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga būtų garantuojama visą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir įrenginių veikimo laiką ir po to, naudojant pasyviąsias saugos priemones;“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>5 straipsnis Nacionalinė sistema 2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinė sistema būtų toliau tobulinama, prireikus atsižvelgiant į eksploatavimo patirtį, į žinias, įgytas 4 straipsnio 3 dalies</p>	<p>4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos</p>	<p>Visiškas</p>

<p>f punkte nurodyto sprendimo priėmimo procese, ir į atitinkamų technologijų ir mokslinių tyrimų raidą.</p>	<p>ministerija):</p> <p>6) organizuoja radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimą, siekiant įgyvendinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis, Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas, nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinio ekspertinio įvertinimo rekomendacijas, ir teisės aktų tobulinimą, atsižvelgiant į technologijų ir mokslo progresą ir Lietuvos teritorijoje esančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo metu sukauptą patirtį;</p>	
<p>14 straipsnis Ataskaitų teikimas</p> <p>3. Valstybės narės, siekdamos užtikrinti, kad vykdant saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą būtų laikomasi aukštų saugos standartų, periodiškai ir bent kartą per 10 metų pačios įvertina savo nacionalines sistemas, kompetentingas reguliavimo institucijas, nacionalinę programą ir jos įgyvendinimą, taip pat surengia savo nacionalinių sistemų, kompetentingų reguliavimo institucijų ir (arba) nacionalinės programos tarptautinį tarpusavio vertinimą. Komisijai ir kitoms valstybėms narėms pranešama apie bet kuriuos tarpusavio vertinimo rezultatus; jie gali būti pateikti ir visuomenei, jei tai neprieštaruja nuostatomis dėl saugumo ir nuosavybės teise saugotinos informacijos.</p>	<p>4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):</p> <p>4) 4) Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos, tarptautinį ekspertinį įvertinimą;“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>11 straipsnis Nacionalinės programos</p> <p>1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų įgyvendinama jos nacionalinė panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programa (toliau – nacionalinė programa), kuri taikoma jos jurisdikcijoje esančiam visų rūšių panaudotam branduoliniam kurui ir radioaktyviosioms atliekoms bei visiems panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo</p>	<p>4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):</p> <p>1) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos arba jų eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;</p>	<p>Visiškas</p>

<p>etapams nuo jų susidarymo iki dėjimo į atliekynus.</p>	<p>2) po to, kai patvirtinamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja žemės sklypo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybai paėmimą visuomenės poreikiams;</p> <p>3) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje;</p> <p>4) Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos, tarptautinį ekspertinį įvertinimą;</p> <p>5) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikiamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų tarifus, pagrįstus teikiamų paslaugų kaštais;</p> <p>6) organizuoja radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimą, siekiant įgyvendinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis, Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas, nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinio ekspertinio įvertinimo rekomendacijas, ir teisės aktų tobulinimą, atsižvelgiant į technologijų ir mokslo progresą ir Lietuvos teritorijoje esančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo metu sukauptą patirtį;</p> <p>7) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.“</p>	
<p>3. Nacionalinė politika grindžiama visais šiais principais: <...></p> <p>f) vykdomas įrodymais ir dokumentais grindžiamas sprendimų priėmimo procesas visuose panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapuose.</p>	<p>5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„1) nustato branduolinės saugos reikalavimus, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų klasifikavimą ir radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus;“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>5 straipsnis Nacionalinė sistema</p> <p>1. Valstybės narės sukuria ir įgyvendina nacionalinę panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo teisėkūros, reguliavimo ir organizacinę sistemą (toliau – nacionalinė sistema), kurioje paskirstoma atsakomybė ir numatomas atitinkamų kompetentingų</p>	<p>7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų, tvarkyti radioaktyviasias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyviasias</p>	<p>Visiškas</p>

<p>institucijų veiksmų koordinavimas. Nacionalinėje sistemoje numatomi visi šie elementai: <...></p> <p>f) skirtinguose panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapuose dalyvaujančių organų atsakomybės paskirstymas; visų pirma nacionalinėje sistemoje pirminė atsakomybė už panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas tenka tam, dėl kurio veiklos jos susidarė arba, tam tikrais atvejais, licencijos turėtoji, kuriam šią atsakomybę patikėjo kompetentingos institucijos;</p>	<p>atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“</p> <p>2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglamentuoja šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“</p>	
<p>7 straipsnis Licencijos turėtojai</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad pagrindinė atsakomybė</p>	<p>7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų,</p>	<p>Visiškas</p>

už panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių ir (arba) veiklos saugą tektų licencijos turėtojų. Perduoti šios atsakomybės negalima.

reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų, tvarkyti radioaktyvias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglamentuoja šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“

5 straipsnis Nacionalinė sistema

1. Valstybės narės sukuria ir įgyvendina nacionalinę panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo teisėkūros, reguliavimo ir organizacinę sistemą (toliau – nacionalinė sistema), kurioje paskirstoma atsakomybė ir numatomas atitinkamų kompetentingų institucijų veiksmų koordinavimas. Nacionalinėje sistemoje numatomi visi šie elementai:

<...>

h) panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimo schema (-os) pagal 9 straipsnį.

7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų, tvarkyti radioaktyvias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglementuoja šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploataavimo ir eksploataavimo nutraukimo metu

Visiškas

susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“

8 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, ir jo veiklos pagrindai

1. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:

1) surenka radioaktyvias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka jų pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;

2) deda radioaktyvias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyvias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdanys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų

			<p>dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitiktis radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (-ių) struktūrinio (-ių) padalinio (-ių) (toliau – struktūrinis padalinys dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus).</p> <p>4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus.</p> <p>5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“</p>	
<p>7 straipsnis Licencijos turėtojai</p> <p>5. Valstybės narės užtikrina, kad pagal įdiegtą nacionalinę sistemą būtų reikalaujama, kad licencijos turėtojai numatytų ir nuolat užtikrintų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad būtų įvykdyti 1–4 dalyse nustatyti jų įsipareigojimai panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos srityje.</p>		<p>8 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, ir jo veiklos pagrindai</p> <p>1. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:</p> <p>1) surenka radioaktyvias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka jų pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;</p>	Visiškas	

2) deda radioaktyvias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyvias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdantys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (-ių) struktūrinio (-ių) padalinio (-ių) (toliau – struktūrinis padalinys) dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus).

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus.

5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau

		išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“	
9 straipsnis Finansiniai ištekliai	Deramai atsižvelgdamos į subjektų, dėl kurių veiklos susidarė panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos, atsakomybę, valstybės narės užtikrina, kad taikant nacionalinę sistemą būtų reikalaujama nacionalinių programų, nurodytų 11 straipsnyje, įgyvendinimui, visų pirma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymui, prireikus skirti pakankamai finansinių išteklių.	<p>6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų, tvarkyti radioaktyvias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.“</p> <p>2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Radioaktyviųjų atliekų darytojas turi būti sudaręs sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų vertės laidavimo draudimo sutartį ar turėti banko garantiją įmonės bankroto ar kitu atveju, kai radioaktyviųjų atliekų darytojas privalo nutraukti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą ir neturi sukaupęs radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti reikalingų lėšų, prieš gaudamas veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licenciją arba licenciją ar laikinąjį leidimą veiklai su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išskyrus branduolinės energetikos objektuose. Ši nuostata tvarkant panaudotus uždaruosius</p>	Visiškas

jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius taikoma tiek, kiek jų tvarkymo nereglamentuoja šio įstatymo 24 straipsnis. Lėšos, reikalingos branduolinės energetikos objektų eksploatacijai nutraukti ir saugiai šių objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kaupiamos vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 32 ir 48 straipsnių nuostatomis.“

8 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, ir jo veiklos pagrindai

1. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:

1) surenka radioaktyviasias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka jų pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;

2) deda radioaktyviasias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyviasias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos

įstatymu ir šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdančys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (-ių) struktūrinio (-ių) padalinio (-ių) (toliau – struktūrinis padalinys) dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus).

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijams ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyvias atliekas į atliekynus.

5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jei licencija jau išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2018-03-27

Energetikos ministras

Žygmantas Vaičiūnas
2018-03-27

LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 8¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XI-1541 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, išvados data, numeris	Pastaba	Argumentai (neatsižvelgta, atsižvelgta iš dalies)
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos politikos įgyvendinimo grupės 2017-12-21 išvada Nr. NV-3335	Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau - Įstatymo pakeitimo projektas):	
	<p>2. Projektų aiškinamajame rašte teigiama, kad Studijoje įvertinus rizikas, jų valdymo galimybes, radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatuotojo veiklos finansavimo ir kitas aplinkybes, buvo pateikta rekomendacija pavesti radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimą Ignalinos AE. Pastebėtina, kad šis teiginys yra klaidinantis, nes atkartoja tik dalį Studijoje pateikiamos galutinės rekomendacijos (23 psl.): „Atsižvelgiant į tai, kad IAE būnant radioaktyviųjų atliekų darytoju ir tvarkytoju bei esant tik vidinei IAE nuolatinio atliekų tvarkymo priežiūros (tikrinimo) sistemai galimai nebus visiškai užtikrinta TATENA rekomenduojama nepriklausoma atliekų tvarkymo priežiūra (tikrinimas), tolimesniam radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimui yra rekomenduojamas modelis, kai atliekynų eksploatavimą vykdytų IAE, o nepriklausomą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūrą (tikrinimą) atliktų atskira organizacija (RATA). Tokiu atveju turi būti: a) užtikrinamas IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo struktūrinio padalinio nepriklausomumas nuo kitų padalinių; b) užtikrinamas RATA veiklos finansavimas; c) užtikrinama RATA personalo tinkama kvalifikacija; d) sukuriamas teisinio reglamentavimo bazė, siekiant apibrėžti RATA įgaliojimus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo procese ir kitus susijusius klausimus“. Siekiant remtis Studijos rekomendacijomis teisinei bazei sukurti, siūlytina korektiškai naudotis Studijoje pateikiamomis išvadomis.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Sistemiškai analizuojant Studijoje pateiktas išvadas matyti, kad Studijos rengėjai nurodo, kad „įvertinus Studijoje nurodytas rizikas, jų valdymo galimybes, radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatuotojo veiklos finansavimo ir kitas aplinkybes, rekomenduotina svarstyti užtikrinti papildomą nepriklausomą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūrą (tikrinimą) ir pavesti radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimą Ignalinos AE. Ignalinos AE radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo veikla galėtų būti vykdoma užtikrinant atliekų tvarkymo veiklos ir priežiūros (tikrinimo) nepriklausomumą IAE struktūriniuose padaliniuose arba pavedant nepriklausomą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūrą (tikrinimą) atskirai organizacijai (RATA)“.</p> <p>Pažymėtina, kad Studijos rengėjai neturi kompetencijų vertinti Ignalinos AE pasirengimą atliekų tvarkymo veiklos ir priežiūros (tikrinimo) nepriklausomumui užtikrinti (Lietuvoje tai gali atlikti tik VATESI), todėl teigia, kad „atsižvelgiant į tai, kad Ignalinos AE būnant radioaktyviųjų atliekų darytoju ir tvarkytoju bei esant tik vidinei Ignalinos AE nuolatinio atliekų tvarkymo priežiūros (tikrinimo) sistemai galimai nebus visiškai užtikrinta TATENA rekomenduojama nepriklausoma atliekų tvarkymo priežiūra (tikrinimas), tolimesniam radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimui yra rekomenduojamas modelis, kai atliekynų eksploatavimą vykdytų Ignalinos AE, o nepriklausomą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūrą (tikrinimą) atliktų atskira organizacija (RATA)“.</p> <p>Derinant Įstatymo pakeitimo projektą VATESI nenurodė, kad IAE negalės užtikrinti atliekų tvarkymo veiklos ir priežiūros (tikrinimo) nepriklausomumą.</p> <p>Pastebėtina, kad nepriklausomos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūros (tikrinimo) funkcijos priskyrimas kitam, nei IAE, subjektui, reikštų naujos kontroliuojančios institucijos sukūrimą, kuri iš dalies dubliuotų regulatoriaus (VATESI) funkcijas. Nusprendus rinktis šį kelią būtų sukurtas papildomas</p>

		<p>administracinis mechanizmas, kuris dubliuotų IAE padalinių bei VATESI vykdomas funkcijas, t. y. tikrintų radioaktyviųjų atliekų ir jų pakuočių atitiktį radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams. Jau šiuo metu Ignalinos AE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo procese taikoma trijų lygių patikros sistema: pirmiausia radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės dėl atitikimo radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams yra tikrinamos padaliniuose, atliekančiuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas, pagal metodikas suderintas su VATESI, antras patikros lygis – tikrinimas atliekamas įmonės Radiacinės saugos tarnybos bei nepriklausomo padalinio (Audito saugos ir kokybės valdymo skyriaus), bei trečias lygis – regulatoriaus, VATESI, atliekami patikrinimai.</p> <p>Atsižvelgiant į šias aplinkybes Energetikos ministerija mano, kad papildomo priežiūros lygmens kūrimas yra perteklinis ir netikslingas. Siekiant užtikrinti, kad apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus ir būtų užtikrinta, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės, yra tikslingiau sustiprinti Ignalinos AE radioaktyviųjų atliekų dėjamą į atliekynus, šių atliekų atitiktis radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdysiančio struktūrinio padalinio nepriklausomumą ir atitiktis kriterijams kontrolės mechanizmą. Struktūrinių padalinių nepriklausomumą ir atitiktis kriterijams kontrolės mechanizmo Ignalinos AE kontrolę užtikrintų Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.</p>
3.	<p>Projektų aiškinamajame rašte teigiama, kad “Radioaktyviosios atliekos gali būti tvarkomos tik radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose, kurie yra licencijuojami Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šiuo metu visi Lietuvoje esantys ir statomi radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai priklauso Ignalinos AE ir VĮ RATA. Prognozuojama, kad Ignalinos AE teritorijoje pastatytose, statomose ir planuojamose statyti radioaktyviųjų atliekų saugyklose ir atliekynuose gali būti patalpintos visos Lietuvoje esančios ir susidarysiančios radioaktyviosios atliekos, išskyrus ilgaamžes radioaktyvias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą. Todėl Energetikos ministerijos nuomone, Lietuvoje būtų netikslinga turėti kitų (ne IAE teritorijoje esančių ir (ar) statomų) radioaktyviųjų atliekų saugyklų ir atliekynų, ypač įvertinus jiems keliamus reikalavimus ir jų įrengimo kainas“. Pastebėtina, kad RATA toliau vykdant galutinio radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir/ar priežiūros funkcijas, lygiagrečiai nebūtų statomi jokie nauji (IAE statomus</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pagal šiuo metu galiojančio Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio nuostatas radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju gali būti skiriamas juridinis asmuo, turintis pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus saugiai ir nepertraukiamai vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą, taip pat užtikrinti kitų teisės aktuose nustatytų įpareigojimų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tinkamą vykdymą. Vadovaujantis Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio nuostatomis visi juridiniai asmenys tenkinantis aukščiau nurodytus reikalavimus ir norintys tapti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojais turėtų būti tokiais ir paskirti. Šios Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio nuostatos sudaro prielaidas, tam kad Lietuvoje galėtų atsirasti keletas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojų su jų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiais.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Ignalinos AE teritorijoje pastatytose, statomose ir planuojamose statyti radioaktyviųjų atliekų saugyklose ir atliekynuose gali būti patalpintos visos Lietuvoje esančios ir susidarysiančios radioaktyviosios atliekos, išskyrus ilgaamžes radioaktyvias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą ir siekiant apriboti galimybes atsirasti keletui radioaktyviųjų atliekų tvarkytojų su jų</p>

	<p>radioaktyviųjų atliekų tvarkymo objektus dubliuojantys) įrenginiai. Po radioaktyviųjų atliekų sudėjimo į IAE pastatytus atliekynus, radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas (VĮ RATA) vykdytų uždarytų atliekynų priežiūrą (ekspluataciją). Šiuo metu ne IAE teritorijoje esantys radioaktyviųjų atliekų atliekynai (Maišiagalos atliekynas) galėtų būti uždaryti, radioaktyviąsias atliekas perkeliant į IAE teritorijoje pastatytus atliekynus/saugyklas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad šis Energetikos ministerijos projektų aiškinamuosiuose dokumentuose išdėstytas argumentas yra nepagrįstas.</p>	<p>radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiais, kas nepagrįstai padidintų branduolinės energetikos objektų skaičių ir padidintų rizikas kilti incidentams, Energetikos ministerija siūlo keisti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo skyrimo tvarką, t. y. konkrečiam juridiniam asmeniui Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymu pavedant vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą. Todėl atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas priežastis manome, kad šis argumentas yra neskirtas pagrįsti konkretaus (Ignalinos AE ar RATA) radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimui, o skirtas pagrįsti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimo tvarkos pakeitimui.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, į pastabos klaidingą teiginį, kad uždarytų atliekynų priežiūra apima jo eksploataciją, atliekynų eksploatacija turi pasibaigti prieš jį uždarant. Pirmų, dar nepastatytų, B19/2 ir B25 atliekynų uždarymas planuojamas apie 2038 metus. Pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus bei Ignalinos AE įstatus Ignalinos AE veikla nėra ribojama laike, todėl neaišku, kodėl pastabos rengėjai po 20 metų siūlo dalį radioaktyviųjų atliekų tvarkymo funkcijų perduoti kitam juridiniam subjektui.</p> <p>Atkreipiame dėmesį į tai, kad Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos, patvirtintos 2015 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1427, 22 punkte jau įtvirtinta, kad atliekos iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos turi būti išimtos ir tvarkomos Ignalinos AE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose.</p>
	<p>4. Projektų aiškinamajame rašte teigiama, kad „Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo projektai, taip pat ir tam reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai yra finansuojami iš Europos Bendrijos Ignalinos programos fondo, įskaitant Tarptautinį Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondą, Nacionalinio Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo ir kitų šaltinių. VĮ RATA vykdomos priemonės finansuojamos iš Nacionalinio Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo, taip pat iš Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančios Energetikos ministerijos programos lėšų. Todėl, pavedus eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų atliekynus RATA, turėtų būti numatomas finansavimas iš nacionalinio biudžeto jos veiklos užtikrinimui. Galimybės finansuoti dalį RATA veiklos iš Europos Bendrijos Ignalinos programos fondo ir kitų šaltinių lėšų, tiek, kiek tai galimai susiję su Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimu, yra abejotinos ir kelia riziką netekti</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-230 patvirtintame atnaujintame Ignalinos atominės elektrinės galutiniame eksploatavimo nutraukimo plane yra numatyta, kad radioaktyviųjų atliekų susidariusių Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu padėjimas į atliekynus (Trumpaamžių labai mažo aktyvumo atliekų atliekynas B19-2 ir Mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinis atliekynas B25) ir šių atliekynų dalinis parengimas eksploatavimo nutraukimui (B19-2 laidojimo modulių užpylimas, B25 sekcijų konservavimas ir kt.), bus finansuojamas iš Europos Sąjungos Ignalinos programos lėšų. Pasikeitus šiuos atliekynus eksploatuojančiai organizacijai, būtų formalus pagrindas Europos Komisijai atsisakyti finansuoti šiuos darbus, kaip neįmanančius į Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą.</p>

	finansavimo iš ES Ignalinos programos.“ Energetikos ministerijos naudojamas argumentas yra galimai neteisingas – ES Ignalinos programos lėšomis yra finansuojami Ignalinos AE vykdomi radioaktyviųjų atliekų atliekynų statybos projektai, tačiau ne galutinis radioaktyviųjų atliekų sutvarkymas (atliekų dėjimas į atliekynus ir uždarytų atliekynų priežiūra), nepriklausomai nuo to, kas yra galutinis radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas.	
VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra, 2017-10-23, Nr.1.50-SD-401	<p>Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4 5, 7, 9, 10, 11 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto:</p> <p>1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) 2017-10-13 aiškinamajame rašte Nr. (12.6-14)3-1983 „Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų“ (toliau – Aiškinamasis raštas) teigia, kad Advokatų kontoros Tark Grunte Sutkiene ir partneriai ir UAB „Civitta“ 2016 m. parengtoje studijoje „Lietuvos radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo alternatyvų vertinimas“ (toliau – Studija) „buvo pateikta rekomendacija pavesti radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimą Ignalinos AE“. Pažymime, jog Aiškinamajame rašte nurodyta informacija prieštarauja Studijos pristatymo metu pateiktai informacijai, kadangi minėtas sakinyss yra išimtas iš konteksto, kuriame taip pat minima valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra (toliau – RATA). Studijos pristatymo metu buvo pateikta išvada, jog radioaktyviųjų atliekų (toliau – RA) atliekynų eksploatavimas iš esmės galėtų būti organizuojamas tiek Ignalinos AE, tiek RATA. Tolimesniam RA atliekynų eksploatavimui rekomenduojamas modelis, kai RA atliekynų eksploatavimą vykdytų Ignalinos AE, o nepriklausomą RA tvarkymo priežiūrą (tikrinimą) atliktų atskira organizacija (RATA). Tokios pozicijos ir buvo laikomasi: Energetikos ministro 2016 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 1-123 „Dėl Valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros 2016-2020 metų veiklos strategijos patvirtinimo“ patvirtinta RATA 2016-2020 metų veiklos strategija, įtvirtino įmonės siekius teikti aukštos kokybės ir saugumo reikalavimus atitinkančias RA tvarkymo paslaugas,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Studijos rengėjai Studijos išvadose teigia, kad radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimas iš esmės galėtų būti organizuojamas tiek IAE, tiek RATA. Abiem atvejais turėtų būti užtikrinama papildoma nepriklausoma atliekų tvarkymo priežiūra pagal Tarptautinės atominės energijos agentūros (toliau – TATENA) rekomendacijas. Atlikus rizikų vertinimą jų valdymo galimybes, radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatuotojo veiklos finansavimo ir kitas aplinkybes, rekomenduotina pavesti radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimą IAE. IAE radioaktyviųjų atliekų eksploatavimo veikla galėtų būti vykdoma užtikrinant atliekų tvarkymo veiklos ir priežiūros nepriklausomumą IAE struktūriniuose padaliniuose arba pavedant nepriklausomą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priežiūrą atskirai organizacijai. Vėliau pateikiamos priemonės, kurių IAE turėtų imtis siekiant užtikrinti atskirų struktūrinių padalinių nepriklausomumą.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad TATENA rekomendacijose nėra nustatyta konkrečių reikalavimų dėl radioaktyviųjų atliekų darytojo ir tvarkytojo veiklų atskyrimo. TATENA rekomendacijose nėra nagrinėjamos konkrečios radioaktyviųjų atliekų darytojų, tvarkytojų ir atliekų apdorojimo veiklą vykdančių subjektų veiklos atskyrimo formos.</p> <p>Atsižvelgdama į Energetikos ministerijos argumentus dėl energetikos srityje veikiančių valstybės įmonių valdymo pertvarkos, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. gegužės 10 d. pasitarimo protokolu Nr. 18 neprieštaravo pasiūlymui reorganizuoti RATA prijungimo būdu prijungiant ją prie Ignalinos AE. Visas reorganizuojamos RATA teises ir pareigas po RATA išregistravimo iš Juridinių asmenų registro perims reorganizavime dalyvaujanti Ignalinos AE. Ignalinos AE užtikrins RATA šiuo metu atliekamų funkcijų vykdymo tęstinumą ir įsipareigojimų, susijusių su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu, vykdymą.</p> <p>Numatoma Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planavimo ir techninių projektų vykdymo priežiūros funkciją perduoti vykdyti įsteigiamai naujai VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai.</p>

	<p>sukurti ir įgyvendinti Ignalinos atominės elektrinės nutraukimo planavimo ir techninių projektų priežiūros sistemą, tobulinti RATA organizacinę kultūrą (RATA pakeista struktūra; įdarbinti kompetentingi specialistai, turintys patirtį RA tvarkymo, branduolinės energetikos eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo, priežiūros ir kt. srityse; stiprinta pakuočių patikros funkcija ir kt.) Dabartinis siūlymas dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo keitimo prieštarauja Studijoje aprašyti rekomendacijai bei nuomonei ir pozicijai, kuri Energetikos ministerijos buvo suformuluota ir pradėta vykdyti 2016 m.</p> <p>2. RATA nėra gavusi IAE ir RATA vykdomų RA tvarkymo darbų pagal jų veiklos sritis vertinimo, apie kurį rašoma Aiškinamajame rašte. RATA, gavusi 2017-05-18 raštą Nr. (12.6-14)-3-989 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės įmonę Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrą“ projekto“ iš Energetikos ministerijos, pateikė savo 2017-06-01 atsakymą Nr. 1.46-SD-214 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės įmonę Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrą“ projekto“, nurodyma, kad siūlomam įmonių, vykdančių RA tvarkymą, valdymo optimizavimui, trūksta ekonominio pagrindimo. Atkreiptinas dėmesys, jog jeigu siūlomas RA tvarkymo sistemos pertvarkymas remiasi ekonominės naudos vertinimu, toks vertinimas privalo būti pateiktas Aiškinamajame rašte.</p> <p>3. Aiškinamajame rašte pateikiamas tikrovės neatitinkantis faktas, kad niekas nesikreipė į Energetikos ministeriją ir neišreiškė noro tapti RA tvarkytoju. Šis faktas yra naudojamas kaip argumentas siūlomai RA tvarkymo sistemos reformai pagrįsti. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nėra nuostatų, nustatančių RA tvarkytojo skyrimo tvarką, išskyrus nurodymą, kad RA tvarkytoja</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>RATA minėtame rašte nurodo, kad „tam tikras biudžeto taupymas galėtų būti pasiektas iš esmės tik mažinant administracines funkcijas vykdančių darbuotojų skaičių (iki 8 etatų), tačiau jų išlaikymui reikalingos lėšos (iki 100 000 eurų per metus) nebūtų reikšmingos“.</p> <p>Pastebėtina, kad RATA dirba 23 darbuotojai, iš kurių 5 sargai, gaunantys minimalią mėnesinę algą. Darbo užmokesčio fondas (neįskaitant užsakomųjų darbų) sudaro didžiausią įmonės veiklos išlaidų dalį. 2016 m. darbo užmokesčio fondas buvo apie 372 tūkst. eurų, kurių dalis buvo grąžinta į valstybės biudžetą, 2017 m. planuojamas darbo užmokesčio fondas yra apie 404 tūkst. eurų. Pagal RATA pateiktą įvertinimą galimas valstybės biudžeto lėšų sutaupymas apie 25 proc. įmonei skiriamų lėšų darbo užmokesčiui, ir tai yra reikšminga suma.</p> <p>Be to, reorganizavus RATA bus galima atsisakyti papildomos RATA eksploatuojamos valstybės biudžeto lėšomis išlaikomos laikinos radioaktyviųjų atliekų saugyklos su karštąja kamera Lukšio g. 5, Vilniuje, kurią įmonė šiuo metu nuomoja, ir kitų nuomojamų patalpų (šiuo metu nurodytų patalpų nuoma sudaro apie 50 tūkst. eurų per metus).</p> <p>Taip pat Energetikos ministerija, siekdama įvertinti esamą Lietuvos radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo praktiką ir turėti nepriklausomą nuomonę, užsakė studiją „Lietuvos radioaktyviųjų atliekų atliekynų eksploatavimo alternatyvų vertinimas“ (toliau – Studija), kurią 2015 m. atliko Advokatų kontora Tark Grunte Sutkiene ir partneriai ir UAB „Civitta“. Pagrindinės atliktos studijos išvados, įskaitant ir finansavimo klausimus, pateiktos aiškinamajame rašte.</p> <p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1541 2 straipsnio 2 dalies nuostata, kad nuo įstatymo įsigaliojimo dienos, iki Vyriausybės nustatyta tvarka bus paskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, Įstatyme nustatyto radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas atlieka valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra.</p>
--	--	---

<p>skiria Energetikos ministerija Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka (ši tvarka dar nėra parengta). Todėl nėra ir nuostatų, nurodančių, kad subjektas, pageidaujantis tapti RA tvarkytoju, turi išreikšti savo pageidavimą juo tapti ir į ką su šiuo pageidavimu subjektas privalo kreiptis. Nepaisant to, RATA ne kartą išreiškė norą tapti radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju ir prašė Energetikos ministerijos skirti tam būtinus išteklius (RATA 2016-10-04 raštas Nr. 1.46-SD-450 „Dėl informacijos pateikimo“, RATA 2017-01-09 raštas Nr. 1.10-SD-7 „Dėl patikslinto strategijos projekto pateikimo“, RATA 2017-04-27 raštas Nr. 1.50-SD-158 „Dėl VI Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros funkcijų įtvirtinimo“), tačiau į tai nebuvo atsižvelgta.</p>	
<p>6. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte (toliau – Projektas) RA tvarkytojo funkcijos, perduodamos Ignalinos AE, kuri tuo pačiu lieka ir savo RA darytoju (Projekto 7 str. siūloma keisti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 str.). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad egzistuoja interesų konfliktas tarp RA darytojo intereso kuo pigiau ir greičiau sutvarkyti RA ir RA tvarkytojo intereso atliekas sutvarkyti užtikrinant ilgalaikę saugą ateities kartoms. Tarptautinė patirtis rekomenduoja, kad RA darytojo ir RA tvarkytojo funkcijos turi būti atskirtos. Vadovaujantis ES 7-ta Radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo ES ataskaita (2011 m.), ES narėse yra įsteigtos atskiros RA tvarkymo organizacijos. Didžioji dalis jų yra atskirtos nuo RA darytojų bei yra valstybinės. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI) 2014 m. pakankamai aiškiai įvardino atsakomybių ribas tarp RA darytojo ir tvarkytojo. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme turi būti išskiriamos RA darytojo ir tvarkytojo pareigos ir numatyta RA tvarkytojui pareiga priimti RA, kurios atitinka priėmimo į saugyklas ar atliekynus kriterijus. Toks tikrinimas yra svarbi RA pakuočių kokybės užtikrinimo dalis, o tuo pačiu ir saugyklos ar atliekyno saugos užtikrinimo priemonė. Tai suponuoja nuostatą, kad RA tvarkytojas sprendimus dėl RA atitikimo priimtiniams kriterijams turi priimti neįtakojamas RA darytojo, t. y. turi būti užtikrinamas RA tvarkytojo sprendimų priėmimo nepriklausomumas. Geriausias būdas tai užtikrinti – patikėti RA tvarkytojo funkcijas (įskaitant ir atliekų dėjimą į atliekyną) nuo RA</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad TATENA rekomendacijose nėra nustatyta konkrečių reikalavimų dėl radioaktyviųjų atliekų darytojo ir tvarkytojo veiklų atskyrimo. TATENA rekomendacijose nėra nagrinėjamos konkrečios radioaktyviųjų atliekų darytojų, tvarkytojų ir atliekų apdorojimo veiklą vykdančių subjektų veiklos atskyrimo formos. Įstatymo pakeitimo projekte yra numatyta, kad radioaktyviųjų atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams kontrolė bus užtikrinama Ignalinos AE struktūrinius padalinius, vykdančius radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą, organizacinėje struktūroje, atskiriant nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančių struktūrinių padalinių.</p> <p>Dalis Europos valstybių yra pasirinkusios instituciškai neatskirti atliekų darytojo ir tvarkytojo. Ispanijoje tai atlieka valstybinė įmonė „Enresa“, Slovakijoje – valstybinė įmonė „Javys“. Tačiau Europos Sąjungoje taip pat yra paplitusi sistema, kai radioaktyviąsias atliekas tvarko ir atliekynus eksploatuoja organizacija, kuri yra instituciškai atskirta nuo atliekų darytojo veikiančios branduolinės elektrinės. Institucijų atskyrimas yra nulemtas didelės apimties branduolinės energetikos programos (keletas branduolinių elektrinių su keliais reaktoriais) ar numatomos jos plėtros. Kadangi Lietuva Ignalinos atominėje elektrinėje turi tik du sustabdytus branduolinius reaktorius, kurių eksploatavimo nutraukimas ir tam reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statyba finansuojama Europos Sąjungos lėšomis, ir nenumatoma branduolinės energetikos programos plėtros, tinkamiausias sprendimas dėl institucinio radioaktyviųjų atliekų darytojo ir tvarkytojo veiklų atskyrimo turi būti priimtas atsižvelgiant į Lietuvos kontekstą ir poreikius. Svarbu pažymėti, kad reikalavimus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugai nustato ir jų įgyvendinimą kontroliuoja VATESI.</p>

<p>darytojo instituciškai nepriklausomam RA tvarkytojui. Tokiu atveju RA darytojas perduotų RA atliekas į nuo jo nepriklausomo RA tvarkytojo eksploatuojamus atliekynus. Prieš perduodant šias atliekas RA tvarkytojas atliktų perduodamų atliekų atitikties priimtino kriterijams patikrinimą. Šis RA tvarkytojo atliekamas RA atitikimo priimtino kriterijams patikrinimas taip pat nustatytų ribą, ties kuria RA nuosavybės teisės, atsakomybė už galutinį atliekų sutvarkymą, apimančių jų dėjumą į atliekyną, saugų atliekyno eksploatavimą, atliekyno uždarymą bei priežiūrą po uždarymo, iš RA darytojo perimtų RA tvarkytojas. Tokia sistema, kai RA tvarkytojui priimant atliekas iš RA darytojo, RA atitikimo priimtino kriterijams patikrinimas atliekamas nuo RA darytojo nepriklausomo subjekto, stiprina pasitikėjimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sauga Lietuvoje. Tuo tarpu siūloma RA tvarkymo sistemos reforma siekiama įtvirtinti aukščiau išdėstytiems reikalavimams bei gerajai praktikai prieštaraujančią variantą.</p>	
<p>7. Ignalinos AE yra didžiausias, bet ne vienintelis RA darytojas Lietuvoje. Perduodant vienam iš rinkoje esančių RA darytojų monopolines RA tvarkytojo teises sukuriamas terpė neskaidriam RA tvarkymo įkainių nustatymui bei pačiam RA tvarkymui. Be to, įgyvendinus siūlomą RA tvarkymo sistemos reformą, šiuo metu RATA vykdoma Ignalinos AE išorinė RA tvarkymo sistemos priežiūra būtų perduota pačiai Ignalinos AE, tokiu būdu dar labiau susilpninant sistemos skaidrumą. RATA, atsižvelgdama į šio rašto 6 p. ir 7 p. pateiktus argumentus, siūlo Energetikos ministerijai atlikti pakartotinį teisės aktų projektų vertinimą antikorupciniu požiūriu.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Ignalinos AE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įkainius vadovaujantis Įstatymo pakeitimo projektu turės nustatyti energetikos ministras. Šiuo metu RATA radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įkainiai taip pat yra nustatomi energetikos ministro įsakymu. RATA nustatytų teikiamų paslaugų įkainių sudedamoji dalis yra Ignalinos AE teikiamų paslaugų įkainiai. Paslaugų įkainių nustatymo mechanizmas ir komponentės nepasikeistų, tik nebeliktų tarpininko tvarkant radioaktyvias atliekas administracinių išlaidų. Tai potencialiai gali sumažinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įkainius.</p> <p>Kaip Ignalinos AE yra laikomasi teisės aktų reikalavimų tvarkant radioaktyvias atliekas prižiūri ir užtikrina VATESI, kaip reguliuojančioji institucija. RATA atlieka patikrinimus, ar supakuotos atliekos atitinka nustatytus radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, tai iš esmės gali atlikti Ignalinos AE struktūriniai padaliniai, struktūriškai atskirti nuo Ignalinos AE struktūrinių padalinių vykdančių radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą.</p>
<p>8. RATA nesutinka su Aiškinamajame rašte išsakyta nuomone, kad „atlikus šį įstatymo pakeitimą būtų aiškiai nustatyta atsakomybė už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą“ (Projekto 1 str. siūloma keisti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 2 str., Projekto 9 str. siūloma keisti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 21 str.) Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagrindinė Ignalinos AE funkcija yra eksploatavimo nutraukimas, kurį, remiantis Ignalinos atominės elektrinės galutiniu eksploatavimo nutraukimo planu planuojama</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Šiuo metu galiojančiame Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 3 straipsnyje yra nustatyta, kad Ignalinos atominę elektrinę eksploatuojanti organizacija arba licencijos turėtojas (šiuo metu Ignalinos AE) atsako už tinkamą ir saugų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimą, jos techninę priežiūrą, eksploatavimo nutraukimą, įrenginių išmontavimą, radioaktyviųjų medžiagų bei radioaktyviųjų atliekų tvarkymą tol, kol jos neperduotos kitam radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui.</p>

baigti iki 2038 metų. Tuo tarpu galutinis RA sutvarkymas neturi aiškaus laiko horizonto, nes RA, priklausomai nuo jų pobūdžio, gali išlikti pavojingos ir milijonus metų. Tokiu būdu, RA tvarkytojo funkcijas perduodant organizacijai, kurios veiklą planuojama baigti iki 2038 metų, būtų nustatyta atsakomybė už RA sutvarkymą tik trumpalaikėje perspektyvoje. Nėra aišku, ar ir kaip vėliau RA galėtų būti perduodamos kitam subjektui, kuris nedalyvavo jas pakuojuant ar dedant į atliekyną, kadangi joks kitas subjektas negalėtų patvirtinti, kad RA supakuotos ir/ar padėtos į atliekyną tinkamai. Įgyvendinus siūlomą RA tvarkymo sistemos reformą, valstybės pozicijos dėl saugaus RA tvarkymo ilgalaikėje perspektyvoje bei 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvoje 2011/70/EURATOMAS nustatyto įsipareigojimo užtikrinti, kad RA tvarkymo našta nebus užkrauta ateities kartoms, įgyvendinimas tampa neaiškus.

9. Projekte atsisakoma sąvokos „radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas“ įtvirtinimo, tiesiogiai nurodant valstybės įmonę Ignalinos atominę elektrinę (Projekto 7 str. siūloma keisti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 str.) Atkreipiamė dėmesį, kad yra ir kitų teisės aktų (pavyzdžiui, 2012 m. sausio 18 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 99 „Dėl Valstybinio gyventojų apsaugos plano branduolinės avarijos atveju patvirtinimo“ ir kt.), kuriuose naudojama sąvoka „radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas“. Atsižvelgiant į siūlomus pakeitimus bei siekiant išvengti neaiškumų ateityje taikant teisės aktus, turi būti pakeisti ir kiti teisės aktai, kuriuose naudojama sąvoka „radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas“. Be to, reikia įvertinti, kad planuojama ir IAE teisinės formos pertvarka į uždarają akcinę bendrovę (Vyriausybės 2017 m. gegužės 10 d. pasitarimo protokolais Nr. 18), o po 2038 m. gali keistis įmonės pavadinimas. Atsižvelgiant į šiuos pakeitimus, atitinkamai vėl turės būti keičiami visi teisės aktai, kuriuose paminėta Ignalinos AE, todėl būtina įvertinti, ar tikslinga teisės aktuose tiesiogiai nurodyti Ignalinos AE. RATA nuomone, Ignalinos AE (bei teisinės formos) nurodymas Projekte, nepagrindžia šio juridinio asmens turimus pakankamus finansinius (nėra aiškus Ignalinos AE finansavimo planas po 2038 m.), technologinius ir vadybinius pajėgumus saugiai ir nepertraukiamai

Iš esmės šiuo metu Ignalinos AE atlieka pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą (branduolinės energetikos objekto aikštelės ribose) ir saugojimą. Priėmus Įstatymo pakeitimo projektą Ignalinos AE atliktų ir radioaktyviųjų atliekų dėimą į atliekyną, atliekyno uždarymą ir uždaryto atliekyno priežiūrą, ko pasekoje visas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo procesas būtų Ignalinos AE atsakomybėje ir nebūtų poreikio perduoti atsakomybę už radioaktyvias atliekas kitiems asmenims.

Ignalinos AE einant laikui turės būti vystoma taip, kad galėtų geriausiai įgyvendinti jai tuo metu ir ateityje keliamus uždavinius, kas ir yra daroma nuo pat eksploataavimo nutraukimo pradžios: Ignalinos AE kito iš branduolinę elektrinę eksploatuojančios organizacijos į organizaciją, atliekančią branduolinės elektrinės eksploataavimo nutraukimą. Pastebėtina, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros įrengimas ir pats radioaktyviųjų atliekų tvarkymas yra sudėtinė Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo dalis.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Ignalinos AE steigimo dokumentai ir kiti jos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato įmonės veiklos pabaigos 2038 metais.

Neatsižvelgta.

Kartu su Įstatymo pakeitimo projektu teikiami ir kitų Įstatymų pakeitimo projektai, kuriuose yra daroma nuoroda į Įstatymo 10 straipsnį, kuriame Ignalinos AE yra įpareigojama vykdyti Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploataavimo ir eksploataavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą: radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro pradinį, pagrindinį ir galutinį apdorojimą, vežimą, surinkimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, saugojimą, dėimą į atliekynus, atliekynų uždarymą ir uždarytų atliekynų priežiūrą. Todėl pasikeitus Ignalinos AE pavadinimui, reikės pakeisti tik Įstatymo 10 straipsnį. Ignalinos AE vykdomi eksploataavimo nutraukimo projektai, taip pat ir tam reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai yra finansuojami iš Europos Sąjungos Ignalinos Programos, įskaitant Tarptautinį Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo rėmimo fondą, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo ir kitų šaltinių. RATA vykdomos priemonės finansuojamos iš Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo, taip pat iš Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančios Energetikos ministerijos programos lėšų. Todėl, pavedus eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų atliekynus RATA, jau dabar turėtų būti numatomas didesnis finansavimas iš nacionalinio biudžeto jos veiklai užtikrinti.

	vykdyti RA tvarkymo veiklą, taip pat užtikrinti kitų teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų RA tvarkytojui tinkamą vykdymą.	
	<p>11. Atkreipiame dėmesį į Projekto 8 str. siūlomą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 11 str. 2 d. pakeitimą, kuriame numatyta, kad IAE privalo priimti RA iš RA darytojo, jeigu tos atliekos atitinka RA priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. Ignalinos AE privalo tikrinti, o RA darytojas privalo leisti tikrinti, ar perduodamos RA atitinka nustatytus RA priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus. Ignalinos AE nustato radioaktyviųjų atliekų priėmimo į atliekyną kriterijus. Kyla neaiškumų dėl Ignalinos AE kaip darytojo ir tvarkytojo funkcijų atskyrimo. Be to, smulkiesiems RA darytojams pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus reikalavimo RA tvarkytojui perduoti RA, atitinkančias priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, nėra nustatyta. Smulkiesiems darytojams tai būtų papildoma administracinė ir finansinė našta.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai – tai kokybiniai ir kiekybiniai požymiai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės tinka dėti į saugyklą ar atliekyną, ir šie kriterijai priklauso nuo konkretaus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio ir aikštelės, kur yra įrenginys, savybių. Todėl konkrečius kriterijus įmanoma nustatyti tik atliekant projektuojamo atliekyno saugos analizę, kurią atlieka pareiškėjas licencijai statyti saugyklą ar atliekyną gauti, todėl radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus gali nustatyti tik pareiškėjas licencijai statyti saugyklą ar atliekyną gauti. Šiuo metu pareiškėjas licencijai statyti saugyklą ar atliekyną gauti yra Ignalinos AE.</p> <p>Vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 2 dalimi, radioaktyviųjų atliekų darytojas turi sumokėti visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Tai taikoma ir smulkiesiems radioaktyviųjų atliekų darytojams, jei šiuo metu šie darytojai nesumoka visų išlaidų, susijusių su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu, tai turi būti išaisyta.</p>
	<p>12. Atkreipiame dėmesį, kad RATA su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra 2016 m. gruodžio 15 d. pasirašė iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamo projekto „Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimas“ sutartį, pagal kurią RATA yra projekto vykdytojas. Siūlome įvertinti rizikas dėl projekto įgyvendinimo tinkamai ir laiku tuo atveju, jei būtų priimtas sprendimas reorganizuoti RATA.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.97 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad prijungimo metu visos reorganizuojamos įmonės (RATA) teisės ir pareigos pereina reorganizavime dalyvaujančiai įmonei (Ignalinos AE). Tai reiškia, kad įvykdžius RATA reorganizavimą, Ignalinos AE turi užtikrinti ir užtikrins RATA veiklos tęstinumą ir įsipareigojimų vykdymą, t. y. RATA funkcijų vykdymo nepertraukiamumą.</p> <p>Be to, Energetikos ministerija prieš Vyriausybei teikdama sprendimo projektą „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės įmonę Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrą“ (toliau – Sprendimo projektas) organizavimo susitikimą su Aplinkos ministerija, Aplinkos projektų valdymo agentūra ir RATA, kurio metu atsakė į visus įvardytų organizacijų klausimus, susijusius su projekto „Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimas“ įgyvendinimu RATA reorganizavimo atveju. Pažymėtina, kad Aplinkos ministerija suderino Vyriausybei pateiktą Sprendimo projektą be pastabų.</p>
VI Ignalinos atominė elektrinė, 2017-11-02, Nr. IS-6964(1.188)	<p>Dėl Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4 5, 7, 9, 10, 11, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto:</p> <p>Pažymėtina, jog siekiant tinkamai ir saugiai sutvarkyti Lietuvos Respublikoje susidarantį radioaktyviąsias atliekas, įskaitant jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, yra būtina užtikrinti reikiamas ir pakankamas organizacines, technines ir finansines</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, siūlomas Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto papildymas yra</p>

radioaktyviųjų atliekų perdavimo iš radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui proceso priemonės. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, būtina užtikrinti, kad visais atvejais radioaktyviosios atliekos ir jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai būtų perduodami radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui (valstybės įmonei Ignalinos atominėi elektrinei) vadovaujantis Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Atkreiptinas dėmesys, kad viena iš pagrindinių Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme numatytų radioaktyviųjų atliekų perdavimo radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui sąlygų – sumokėti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo išlaidas. IAE nuomone, įstatymu turėtų būti siekiama, kad visais atvejais, kiek tai įmanoma, radioaktyviųjų atliekų, įskaitant jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, sutvarkymo ir saugojimo išlaidas padengtų radioaktyviųjų atliekų darytojas ar jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio savininkas.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, siūlome Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 10 straipsnio 9 punktą išdėstyti taip:

„9) Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo tvarka ir sąlygomis atiduoti asmeniui, nurodytam Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnyje, sutvarkyti kaip radioaktyviasias atliekas arba grąžinti tiekėjui netinkamus naudoti arba nebenaudojamus jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ar tuos jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, kuriuos, įvertinus jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių techninę būklę ir veiklos pobūdį bei nustatčius, kad veikla su šiais jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais toliau nebegali būti saugiai vykdoma, licencijas ar laikinuosius leidimus išduodanti institucija reikalauja sutvarkyti kaip radioaktyviasias atliekas arba grąžinti tiekėjui;“.

perteklinis, kadangi šiuo įstatymu siekiama nustatyti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareigas.

Energetikos ministras

Žygmantas Vaičiūnas
2018-03-27

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2018-03-27